

Haderslev

Miljøtilladelse af Thorsbjergvej 2, 6500 Vojens

Jf. § 16 b stk. 1 i Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

(LBK nr. 256 af 21/03/2017)

8. august 2018

Haderslev Kommune

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
Datablad	3
1 Ansøgningen	4
2 Afgørelse om miljøtilladelse	4
3 Vilkår	5
3.1 Lovgrundlag	8
3.2 Offentliggørelse og orientering af naboer	8
3.3 Gyldighed	8
3.4 Andre godkendelser, tilladelser og dispensationer	8
4 Husdyrbrugets anlæg (Staldanlæg)	8
5 Beliggenhed og planmæssige forhold	9
5.1 Placering af anlægget	9
5.2 Landskabelige og kulturhistoriske værdier	11
6 Påvirkning af natur	12
6.1 Beskyttede naturtyper efter Husdyrbrugloven	12
6.2 Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven	14
6.3 Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen	16
7 Påvirkning af jord, grundvand og overfladevand	18
7.1 Jord	18
7.2 Grundvand	18
7.3 Overfladevand	18
8 Forurening og gener	19
8.1 Lugt	19
8.2 Støv	20
8.3 Støj og rystelser	21
8.4 Fluer og skadedyr	21
8.5 Transport	22
8.6 Lys	22
8.7 Affald	22
8.8 Døde dyr	22
9 Gødningsproduktion, restvand og opbevaring	22
10 Anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)	24
11 Samlet vurdering	25
12 Klagevejledning	25

Datablad

Husdyrbruget

Bedrift Cvr	19685837
Husdyrbrugets navn	Thorsbjergvej 2
Beliggenhedsadresse	Thorsbjergvej 2
Postnummer	6500
By	Vojens

Ansøger

Ansøgers navn	Henrik Sørensen
Ansøgeradresse	Thorsbjergvej 2
Ansøgerpostnummer	6500
Ansøgerby	Vojens
Ansøgetelefon	74547228
Ansøger-email	hensoethor@gmail.com

Matrikler på ejendomsnummer

Matrikel: 19 - Over Jerstal, Vedsted
Matrikel: 748 - Over Jerstal, Vedsted
Matrikel: 230 - Strandelhjørn, Bevtoft
Matrikel: 40 - Strandelhjørn, Bevtoft
Matrikel: 53 - Nr. Hjarup, Ø. Løgum

Konsulent

Konsulent Cvr	
Konsulent virksomhedsnavn	SLF
Konsulentnavn	Birgitte Madsen
Konsulentadresse	Billundvej 3
Konsulentpostnummer	6500
Konsulentby	Vojens
Konsulenttelefon	73202600
Konsulent-email	bm@slf.dk

Ejendom

Ejendomsnavn	
Ejendomsnummer	5100018944
CHR numre	53124

Journalnummer	18/3232
Skema ID i www.husdyrgodkendelse.dk	202505, version 1

1 Ansøgningen

Haderslev Kommune har den 25. januar 2018 modtaget en ansøgning med skemanummer 202505 om en § 16 b miljøtilladelse jf. Husdyrbrugloven¹, Thorsbjergvej 2, 6500 Vojens.

Der er søgt om en ændring af dyreholdet og et samlet produktionsareal på 669 m². Husdyrbruget etableres i eksisterende driftsbygninger.

Der er søgt om tilladelse til et husdyrbrug med:

- et dyrehold, der kan omfatte både svin, kvæg, heste og får, samt høns og ænder i én stald. Alle dyr skal opstaldes i dybstrøelse
- gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg

2 Afgørelse om miljøtilladelse

Haderslev Kommune meddeler hermed miljøtilladelse til husdyrbruget beliggende på Thorsbjergvej 2, 6500 Vojens, med de stillede vilkår. Det er Haderslev Kommunes vurdering, at miljøtilladelsen, med de stillede vilkår for indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

Afgørelsen omfatter miljøtilladelse af:

Et samlet produktionsareal på 669 m², to gyllebeholdere på hhv. 1450 m³ og 1980 m³, en møddingsplads på 188 m² samt en ensilageplads på 400 m²

Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af kapitel 3.

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- Overholder bekendtgørelsens beskyttelsesniveauer for BAT, for ammoniakdeposition på naturområder og for lugt
- Lever op til kravene om anvendelse af BAT
- Ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- Ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller af rødlistet
- Ikke vil have væsentlig virkning på jord, grundvand og overfladevand
- Ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Miljøtilladelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse af produktionsarealet eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, gødningsopbevaringsanlæg og lignende, før ændringen er anmeldt og godkendt af Haderslev Kommune. Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne miljøtilladelse.

Dato for godkendelse: 8. august 2018

Maria Katja Jensen
Miljømedarbejder
Erhverv, Haderslev Kommune

Kvalitetssikring: Håkon Karlsen, Haderslev Kommune

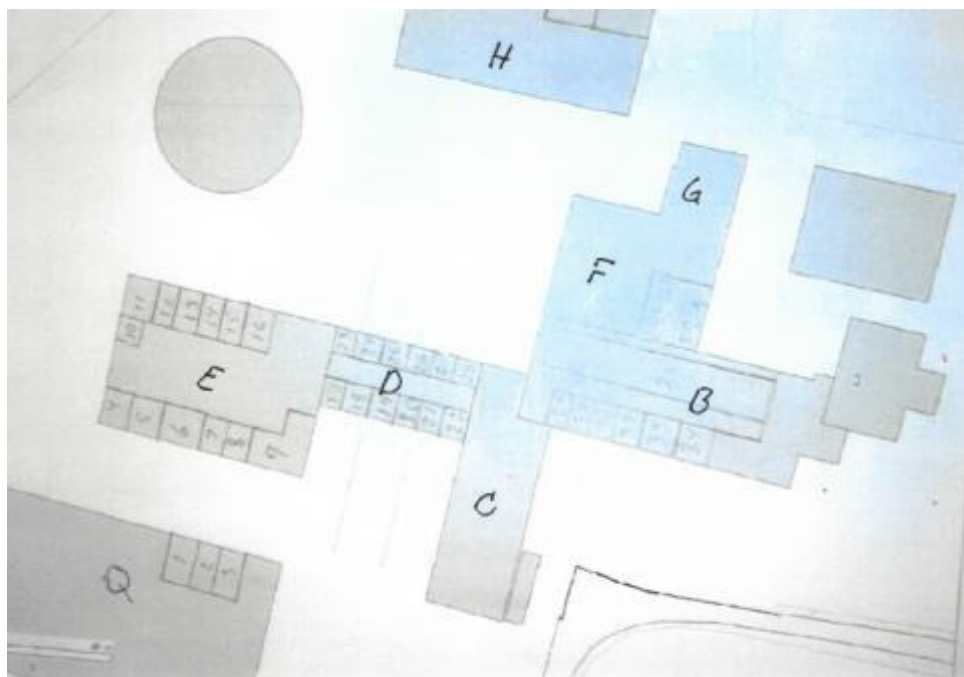

3 Vilkår

Der er stillet følgende vilkår for udnyttelse af miljøtilladelsen:

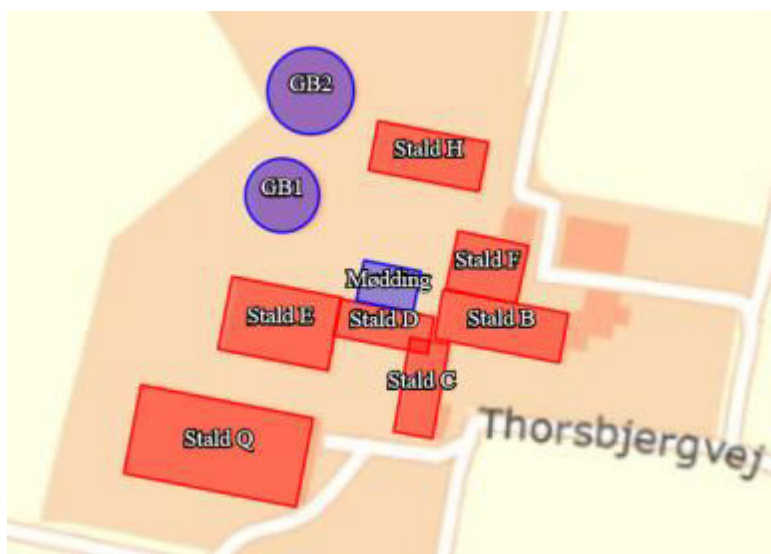
1. Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med det, der er beskrevet i ansøgningen og i miljøtilladelsen med tilhørende bilag.
2. Produktionsareal, dyretyper og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten og kortet nedenfor:

Stalde og produktioner					
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift					
Stald B	499,5	Blandet ventilation	3 m	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	181,00
Stald D	282,5	Blandet ventilation	3 m	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	144,00
Stald E	651,1	Blandet ventilation	3 m	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	178,00
Stald F	335,3	Blandet ventilation	3 m	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	37,00
Stald H	441,7	Blandet ventilation	3 m	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	63,00
Stald Q	1244,4	Blandet ventilation	3 m	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	66,00
Sum					669,00

3. Gyllebeholdere og møddingsplads skal være i overensstemmelse med oversigten og kortet nedenfor

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
GB1	Flydende				336
GB2	Flydende				463
Mødding	Fast				188

4. Ændringer i ejerforhold eller hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift skal meddeles til Haderslev Kommune

5. Der skal til enhver tid være et eksemplar af miljøtilladelsen på husdyrbruget. Den ansvarlige for

driften skal være bekendt med de stillede vilkår og sikre, at de efterleves

6. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbruget på ejendommens bygningsparcel må i intet punkt – målt på naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen – overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A):

Tidspunkt	Støjgrænser	Reference tidsrum
Dag		
Mandag - fredag kl. 07 - 18	55 dB(A)	8 timer
Lørdag kl. 07 - 14	55 dB(A)	7 timer
Lørdag kl. 14 - 18	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdag kl. 07 - 18	45 dB(A)	8 timer
Aften		
Alle dage kl. 18 - 22	45 dB(A)	1 time
Nat		
Alle dage kl. 22 - 07	40 dB(A)	½ time

Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige ovenstående grænseværdier med mere end 15 dB(A) ved alle beboelser. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden.

Støjvilkårene for landbrugsdrift omfatter al støj fra virksomheden, dvs. også støj fra andet end faste, tekniske installationer på ejendommens bygningsparcel, dog ikke støj fra f.eks. markdriften.

7. Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen.
8. På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal som minimum ske i overensstemmelse med retningslinjerne for fluebekæmpelse udgivet af Århus Universitet og vedlagt som bilag 4.
9. I stald H kan kun opstaldes ammekvæg, kalve, tyre, heste, får og geder. Der skal etableres dybstrøelse efter anvisningerne i Landbrugets byggeblade; "Etablering af løsdriftsstalder uden fast bund til ammekøer, ungdyr m.v. på dybstrøelse" og "Etablering af stalder uden fast bund og med dybstrøelse til får og geder til mælke- og kødproduktion" Begge byggeblade er vedlagt som bilag 5 og 6.
10. I stald B kan 24 m² af produktionsarealet også anvendes til høns og ænder

3.1 Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet på grundlag af de oplysninger, der er indsendt i skema nr. 202505, version 1, i www.husdyrgodkendelse.dk den 25. januar 2018.

Da der ikke er foretaget ændringer eller udvidelser af husdyrbruget efter 31. december 2006, så omfattes denne ansøgning af overgangsbestemmelsernes § 10, stk. 1 i Lov nr. 204 af 28. februar 2017, hvorefter ansøgningen skal behandles efter bestemmelserne i Husdyrbruglovens¹ § 16 b, stk. 1.

3.2 Offentliggørelse og orientering af naboer

Høring af naboer og parter

Der er beregnet en konsekvenszone for lugt på 386 m. Indenfor denne zone ligger to naboer: Thorsbjergvej 5 uden landbrugspligt og Thorsbjergvej 3 med landbrugspligt.

Naboer blev orienteret om ansøgningen om miljøtilladelse og om udkast til miljøtilladelse den 16. juli 2018 med en frist på 2 uger til at indsende bemærkninger.

Der indkom ingen bemærkninger

Miljøtilladelsen vil blive offentliggjort den 8. august 2018 på hjemmesiden dma.mst.dk. Du skal søge på adressen under offentliggørelser.

3.3 Gyldighed

Miljøtilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden seks år fra denne afgørelse er meddelt, jævnfør Husdyrbrugloven¹. Hvis en del af tilladelsen ikke er udnyttet, bortfalder tilladelsen for denne del.

En miljøtilladelse anses for udnyttet, når byggeriet faktisk er afsluttet. Hvis der ikke foreligger et byggeri, anses tilladelsen for udnyttet, når det konstateres, at det, der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført.

Hvis miljøtilladelsen er udnyttet jævnfør ovenfor, efterfølgende ikke har været helt eller delvis udnyttet i tre på hinanden følgende år, bortfalder den del af miljøtilladelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste tre år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når mindst 25 pct. af det tilladte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Med driftsmæssig udnyttelse forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50 pct. af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

3.4 Andre godkendelser, tilladelser og dispensationer

Samtidigt med meddelelse af miljøtilladelsen gives dispensation fra afstandskrav fra bygning H til vandindvinding jf. § 9, stk 3 i Husdyrbrugloven¹ og jf. bilag 2

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at en miljøtilladelse efter reglerne i Husdyrbrugloven¹ ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, dispensation m.v. efter anden lovgivning. Du skal derfor søge om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, afledning af tagvand eller lignende hos Haderslev Kommune.

4 Husdyrbrugets anlæg (Staldanlæg)

Der er ansøgt om ændret anvendelse af staldanlæggene:

- Bygning C skal ikke fremover bruges til stald
- Bygning Q er oprindeligt godkendt til kvægstald, men anvendes til kombineret ridehal og stald
- Bygning H er et maskinhus hvor 63 m² ændres til produktionsareal

I det ansøgte er det valgt at anvende flexgruppen "Alle dyr; Dybstrøelse". Det ansøgte er efterfølgende godkendt og der er således lov til at holde følgende dyretyper på produktionsarealet på Thorsbjergvej 2:

- Søer, gølle og drægtige. Løsgående dybstrøelse
- Smågrise. Dybstrøelse, hele arealet
- Slagtesvin. Dybstrøelse, hele arealet
- Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse
- Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse
- Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse
- Heste. Dybstrøelse
- Får og geder. Dybstrøelse
- I stald B kan 24 m² af produktionsarealet også anvendes til høns og ænder

5 Beliggenhed og planmæssige forhold

5.1 Placering af anlægget

Anlæggets beliggenhed

Etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug samt udvidelse og ændring heraf, der medfører forøget forurening, er ikke tilladt:

- I et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende
- i en afstand mindre end 50 meter fra de to ovennævnte områder
- i en afstand mindre end 50 meter fra en nabobeboelse.

Derudover er der følgende afstandskrav:

- 25 meter til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning
- 50 meter til vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning
- 15 meter til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m² – ved etablering af gødningsopbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning skal der desuden være mindst 100 meter til åbne vandløb og til søer større end 100 m²
- 15 meter til offentlig vej og privat fællesvej
- 25 meter til levnedsmiddelvirksomhed
- 15 meter til beboelse på samme ejendom
- 30 meter til naboskel.

Endelig skal ny bebyggelse som udgangspunkt placeres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, lige som byggeriet skal være erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Ansøgers oplysninger

Ejendommens eksisterende og planlagte produktionsanlæg ligger samlet på adressen Thorsbjergvej 2, 6500 Vojens.

Produktionsanlægget ligger cirka 1 km syd-vest for Over Jerstal, der er nærmeste byzone. Nærmeste landsby er Neder Jerstal, der også er nærmeste samlede bebyggelse, ligger cirka 1,5 km vest for ejendommen. Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt ligger ca. 80 meter syd-øst for det nærmeste staldhjørne, mens nærmeste nabobeboelse med landbrugspligt ligger ca. 280 meter syd for ejendommen. Husdyrbruget etableres i eksisterende driftsbygninger.

Afstandskrav i forhold til husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug, der medfører forøget forurening		
Anlægstype	Afstandskrav	Målt afstand
1) Enkelt vandindvindingsanlæg	25 meter	ca. 20 meter
2) Fælles vandindvindingsanlæg	50 meter	over 50 meter
3) Vandløb (herunder dræn) og søer	15 meter	Over 15 meter
4) Offentlig vej, privat fællesvej	15 meter	ca. 10 meter
5) Levnedsmiddelvirksomhed	25 meter	over 25 meter
6) Beboelse på samme ejendom	15 meter	Stuehuset er bygget sammen med staldbygningerne
7) Naboskel	30 meter	30 meter
8) Nærmeste nabo	50 meter	ca. 80 meter

Kommunens vurdering

Haderslev kommune vurderer, at afstandskrav jævnfør Husdyrbruglovens¹ § 6 og § 8 er overholdt på nær afstanden til vandindvinding og beboelse på samme ejendom, hvor der efter fastsættelse af vilkår for driften, kan dispenseres jf. § 9, stk. 3 i Husdyrbrugloven¹.

Det nye husdyrbrug bliver med dybstrøelse, hvor der stilles vilkår til strøelseslagets tykkelse, der vurderes derfor ikke at være en risiko for afstrømning til vandboringen fra stalden.

Afstandskravet til offentlig vej og beboelse på samme ejendom skal beskytte beboere og forbipasserende mod lugt og fluer.

Stalden er bygget sammen med beboelsen i eksisterende drift og Haderslev Kommune vurderer, at overholdelse af afstandskravet ikke er muligt. Ved at stille vilkår om forebyggelse af fluegener, så vurderes det, at den korte afstand ikke udgør en væsentlig påvirkning på beboelsen.

Afstandskravet til vej er ikke overholdt med ca. 5 m. Da der ikke sker en etablering, ændring eller udvidelse af anlægget, så er der ikke krav til afstand til offentlig vej, desuden vil stalden ikke fremover bruges til dyrehold og der sker derfor ingen forøget forurening. Afstanden mellem offentlig vej og stald vil fremover være ca. 15 m.

5.2 Landskablige og kulturhistoriske værdier

Ejendommen er beliggende indenfor landskabskarakterområde 12 – Gelså Hedeslette.

Den landbrugsmæssige anvendelse er meget dominerende i karakterområdet, og markstrukturerne er som mange andre steder påvirket af sammenlægninger til større enheder. Styrede, lige hegn skaber opdyrkede lineære landskabsrum. På tværs af bevoksningen løber kanaler og vandløb. Området har væsentligt teknisk præg. Området er som helhed forholdsvis robust på grund af den store skala og de tydelige geologiske træk.

Kommunens vurdering:

I forhold til Planlovens generelle sigte om at modvirke spredt bebyggelse i det åbne land vil det ansøgte ikke konflikte, da projektet omfatter indretning indenfor eksisterende bebyggelse.

Ejendommen er ikke beliggende indenfor områder med væsentlige landskabsinteresser, og projektet vurderes ikke at have en ændret visuel påvirkning på omgivelserne.

Illustration: Ejendommens placering er beliggende udenfor udpegningen af bevaringsværdige landskaber.

Indenfor ejendommen ligger beskyttede diger og dele af ejendommen ligger indenfor beskyttelseslinjer for fredede fortidsminder, men ingen af disse omfatter selve husdyrbruget og ændringen af dyreholdet vurderes ikke at påvirke de kulturhistoriske værdier.

Der stilles ingen vilkår.

6 Påvirkning af natur

Ansøgers tekst

7. Naturområder			
7.1 Samlet resultat af ammoniakberegninger			
Samlet emission: 1858,5 (kg NH ₃ -N/år)	Meremission (8 års-drift) 514,4 (kg NH ₃ -N/år)		
	Meremission (nudrift) 514,4 (kg NH ₃ -N/år)		
7.2 Overblik over naturpunkter			
Naturpunkt: Sø N			
Kategori	Kategori 3		
Oprettet	Ansøger		
Ruhed	Vand		
Beskrivelse			
Kumulation	Nul ejendomme (0)		
Merdeposition (8 års-drift)	1,2		
Merdeposition (nudrift)	1,2		
Total deposition	3,8		
Naturlinjer til punkt: Sø N			
Naturlinje fra	Ruhed opland	Merdeposition (kg NH ₃ -N/år)	Totaldeposition (kg NH ₃ -N/år)
G: GB1	Landbrug0		0,5
G: GB2	Landbrug0		1,2
G: Mødding	Landbrug0		0
S: Stald B	Landbrug0,1		0,3
S: Stald C	Landbrug-0,4		0
S: Stald D	Landbrug0,4		0,5
S: Stald E	Landbrug0,5		0,7
S: Stald F	Landbrug0,1		0,1
S: Stald H	Landbrug0,3		0,3

6.1 Beskyttede naturtyper efter Husdyrbrugloven

Husdyrbrugloven¹ og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

- Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3 D) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, samt heder og overdrev i øvrigt, som er beliggende inden for et Natura 2000-område.
- Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Haderslev Kommunes vurdering

Tabel 1: Ammoniakdeposition til kategoriseret natur i nærheden af anlægget

Naturområde	Afstand til anlæg	Merdeposition nudrift (kg N/ha/år)	Merdeposition 8 års-drift (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)
<i>Kategori 1</i>	Igen indenfor 3 km			
<i>Kategori 2</i>				
Overdrev	Ca. 2,6 km SSØ	0	0	0
Mose	Ca. 2,6 km Ø	0	0	0
<i>Kategori 3</i>				
Mose	Ca. 900 m Ø	0	0	0,1
Potentiel ammoniakfølsom skov	C. 700 m V	0,1	0,1	0,2

Anlæggets beliggenhed i forhold til kategoriseret natur er vist på bilag 1a og 1b.

Kategori 1 natur

Totaldepositionen må maks være 0,2-0,7 kg N/ha/år jf. bilag 25 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrbruglovens kategori 1 er naturområde ved Stevning Dam, som findes ca. 6,6 km nordøst for det ansøgte projekt. Områderne modtager ingen ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Det vurderes på den baggrund, at de ikke vil blive påvirket væsentligt af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 2 natur

Totaldepositionen må maks være 1 kg N/ha/år jf. § 26 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

De nærmeste naturtyper omfattet af Husdyrbruglovens kategori 2 er et overdrev og en mose, som findes hhv. ca. 2,6 km øst og ca. 2,6 km sydsydøst for det ansøgte projekt. Naturområderne modtager ingen ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Det vurderes derfor, at deres naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 3 natur

Der kan stilles krav til merdepositionen efter § 35 stk 2-5 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Kravet kan dog ikke være under 1 kg N/ha/år jf. § 28 i samme bekendtgørelse.

De nærmeste naturtyper omfattet af Husdyrbruglovens kategori 3 er en mose og en potentiel ammoniakfølsom skov, som findes hhv. ca. 700 vest og 900 m øst for det ansøgte projekt. Naturområderne modtager en øget deposition på maksimalt 0,1 kg N/ha/år fra Thorsbjergvej 2. Det vurderes derfor, at naturområderne naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

6.2 Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens³ § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge Husdyrbruglovens § 33 skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

Tabel 2: Ammoniakdeposition til § 3 natur i nærheden af anlægget

Naturområde	Afstand til anlæg	Merdeposition nudrift (kg N/ha/år)	Merdeposition 8 årsdrift(kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)
Sø1	23 m NV	1,2	1,2	3,8
Sø2	440 SØ	0	0	-

Anlæggets beliggenhed i forhold til § 3 natur er vist på bilag 1c.

Indenfor 1000 m fra Thorsbjergvej findes der fire § 3 beskyttede søer som ikke er kategoriseret natur. Det nærmest beliggende er en sø, som findes kun ca. 23 m nordvest for det nærmeste staldafsnit/gyllebeholder. Søen modtager, ifølge beregninger i husdyrgodkendelse.dk, en øget deposition på 1,2 kg N/ha i forbindelse med ansøgningen også i forhold til 8 årsdrift og en total deposition på 3,8 kg N/h/år.

Søen er besigtiget den 8. maj 2018. Det drejer sig om en gammel mergelgrav, som har eksisteret siden før 1945. Den ligger helt lysåbent på en græsmark og har flade brinker og formodes at være så dyb på midten, at den aldrig helt udtørre. Den omkringliggende kantvegetation er helt domineret af manna sødgræs, lav ranunkel og lysesiv med en smule glanskapslet siv og der vokser lidt svømmende vandaks i søen. Vandet er lettere grumset, men der blev observeret mange haletudser, som antages at være af enten skrubbtudse eller af brune frøer. Desuden blev der observeret lidt vandinsekter så som stor vandkalv.

Søens naturtilstand er estimeret som moderat til god, idet den virker en smule næringspåvirket med få plantearter, men ellers fremstår som et godt paddevandhul omgivet af en permanent græsset mark. Billeder fra besigtigelsen er vist herunder.

Gylletanken ligger så tæt på søen at der i husdyrgødningsbekendtgørelsen er stillet lovkrav om, at beholderene skal være udstyret med et alarmsystem ("gyllealarm"). Søen får en del ammoniak fra den nærvæd liggende gyllebeholder og staldanlæg i dag og fremstår nok derfor som ret næringsrig med noget plumret vand. Baggrundsbelastningen i området er i dag ca. 15,5 kg N/ha/år. Marken omkring søen ikke dyrket eller gødet intensivt og det vurderes derfor at søen kan være fosforbegrænset.

Ifølge DMU notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år. Mer-belastningen på 1,2 kg N/ha/år, som er beregnet til søen som følge af det ansøgte, vurderes ikke at kunne betyde en tilstandsændring. Det vurderes på den baggrund at søens tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte på Thorsbjergvej 2.

Der stilles derfor ikke skærpende vilkår.

6.3 Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen⁴ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter Husdyrbrugloven:

§ 6, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 10, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a) eller*
- ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b) i alle livsstadier*

Tabel 3: Natura 2000-område i nærheden af anlægget

Natura 2000-område	Afstand til anlæg
<i>Pamhule Skov og Stevning Dam</i>	6,5 km NØ

Natura 2000

Anlæggets beliggenhed i forhold til Natura 2000-områder er vist på bilag 1d.

Det nærmest beliggende Natura 2000-område er nr. 92 Pamhule Skov og Stevning Dam, som omfatter habitatområde nr. 81 og fuglebeskyttelsesområde nr. 59. Natura 2000-området findes ca. 6,5 km nordøst for anlægget. Se tabel 3.

For habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beskyttelsen baseret på en række arter og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes områdets udpegningsgrundlag.

Vurderingen skal indeholde:

Bilag IV arter

Anlæggets beliggenhed i forhold til registrerede bilag IV-arter er vist på bilag 1d.

I det følgende vurderes forekomsten af bilag IV arter, med naturligt udbredelsesområde i nærheden af anlægget.

Padder

Følgende bilag IV-padder har i henhold til faglig rapport nr. 635 naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune: Spidssnudet frø, løgfrø, løvfrø og stor vandsalamander.

Ifølge Danmarks indberetning til EU⁵ er bilag IV-padderne, som har naturligt udbredelsesområde i Haderslev Kommune, præget af tilbagegang, og bevaringsstatus er generelt vurderet som ugunstig eller usikker. Undtagelser herfra er dog bestandene af spidssnudet frø i den vestlige del af kommunen samt bestanden af stor vandsalamander i den østlige del af kommunen, som vurderes at have gunstig bevaringsstatus. Forurening af søer udgør en trussel mod alle de nævnte arter, ligesom pesticider og næringsstoffer truer flere arter.

I området omkring anlægget findes der et par mindre søer, men der er ikke registreret bilag IV padder indenfor 1000 m fra anlægget. Den nærmeste registrering er løvfrø findes ca. 1200 m SØ for anlægget. Det udelukkes dog ikke at der findes bilag IV padder i søerne indenfor 1000 m fra Thorsbjergvej 2. Det er vurderet under § 3natur, at ingen søer vil ændre tilstand som følge af ansøgningen og derfor vurderes det ansøgte heller ikke at ville påvirke bilag IV paddearter væsentligt.

Derfor vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder for bilag IV-padder ikke vil blive beskadiget eller ødelagt af ammoniak fra anlægget.

Andre bilag IV-arter

Udover paddearter kan der også jf. Håndbog om bilag IV arter findes flere arter af flagermus, samt markfirben i området omkring ejendommen. Projektområdet ligger derimod ikke indenfor birkemusens, odderens, snæblens eller marsvinets udbredelsesområde. Birkemus registrerede udbredelsesområde findes midt i Haderslev Kommune, odder og snæbel findes i nogle af de vestvendte vandløbssystemer og marsvin findes i Lillebælt.

Markfirbenets levevilkår og dermed udbredelsesområde vil kunne påvirkes af projekter, som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger samt levende hegn kunne påvirke arternes yngle- og rasteområder. Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Da projektet ikke indebærer ændring på de opdyrkede eller ikke opdyrkede arealer, ændring af jord- og stendiger, levende hegn, fældning af gamle træer eller nedrivning af ældre bygninger eller i øvrigt ændrer på forhold, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus eller markfirben vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder for de nævnte bilag IV-arter ikke vil blive beskadiget eller ødelagt, som følge af de ansøgte ændringer på ejendommen.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områders udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1 samt § 10, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

7 Påvirkning af jord, grundvand og overfladevand

7.1 Jord

På ejendommen er placeret en olietank til diesel i bygning G.

Kravet til opbevaring af olie jf. olietankbekendtgørelsen⁶ er opfyldt.

Haderslev Kommune vurderer, at der ikke er væsentlig risiko for forurening af jorden.

7.2 Grundvand

Husdyrbruget er placeret henover et område, som er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde hvor grundvandet er sårbart over for udvaskning af nitrat fra jordoverfladen, idet der kun er et lille lerlag over grundvandsmagasinet.

Risikoen for nitratudvaskning vedrører primært udbringning af gødning på arealerne, men der kan også opstå en punktkildeforurening fra husdyranlæg eller gødnings- eller ensilageopbevaringsanlæg, som kan forurene grundvandet, hvis der sker udsivning fra disse anlæg. Ligesom spild af forurenende stoffer nær boringene nær anlægget udgør en risiko for grundvandsmagasinet.

Det ansøgte husdyrbrugs stalde er alle, pånær i bygning H indrettet med fast gulv og afløb til gyllebeholder. Ligeledes er møddingspladsen indrettet, så møddingssaft løber direkte til gyllebeholder. Hvor der ikke er fast gulv er der en risiko for, at gødning kan sive ned gennem jorden, hvis den ikke opsuges i strøelsen.

Derfor stilles der vilkår for etablering og vedligeholdelse af dybstrøelseslaget, samt hvilke dyretyper, der kan opstaldes i stalde uden fast gulv.

7.3 Overfladevand

Der ligger ingen vandløb i nærheden af husdyrbruget, men der er dræn under bygning Q og inde i gårdspladsen mellem bygning E og Q (se Bilag 2, placering af dræn).

Produktionsarealet i stald Q er lille og der er fast gulv med afløb, så risikoen for udsivning herfra vurderes at være uvæsentlig. Derfor stilles ikke vilkår om at afkoble drænet.

Drænet mellem bygning Q og E ligger indenfor 5-10 m. fra bygningen og under ensilagepladsen. Drænet anvendes til afledning af tagvand, hvorfor det har en væsentlig betydning for de eksisterende bygninger. Bygning E har fast gulv med afløb til gyllebeholder og dyrene opstaldes på dybstrøelse, hvilket medfører lav risiko for udsivning. Ensilagepladsen har afløb til gyllebeholder og fald væk fra drænet. Ved anvendelse af ensilagepladsen, så den lever op til kravene i § 18 i husdyrgødningsbekendtgørelsen⁷, så vurderer Haderslev Kommune, at der ikke er væsentlig risiko for at gødnings- eller ensilagerester ledes til dræn.

Der stilles ingen vilkår.

8 Forurening og gener

8.1 Lugt

Lugtgener fra husdyranlæg

Lugten fra husdyrbrug kommer fra stalde, gødningsopbevaring og i forbindelse med håndtering og udbringning af husdyrgødning. Den lugt, der udledes fra stalde og lignende husdyranlæg angives som "lugtemissionen". Størrelsen på emissionen fra et husdyranlæg afhænger af, hvilke dyretyper der er på stald, hvilken staldtype der er tale om, og hvor stor en overflade, der afsættes husdyrgødning på.

Landzone betragtes normalt som landbrugets arbejdsområde, hvilket betyder, at beboere i landzone skal tåle en del lugtgener.

Der er dog i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² fastsat en række lugtgenekriterier og tålegrænser for lugt i forhold til tre område- og beboelsestyper: Byzone, visse områder i landzone og enkeltbolig (uden landbrugspligt og som ikke ejes af den ansvarlige for husdyrbrugets drift) i landzone, på henholdsvis 5, 7 og 15 OUE pr. m³ luft efter Miljøstyrelsens lugtmodel og 1, 3 og 10 LE pr. m³ luft efter den såkaldte FMK-model

Tålegrænserne er et udtryk for den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenerbelastning fra en given kilde ved den pågældende område- eller beboelsestype.

Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra staldanlægget til den pågældende område- eller beboelsestype, hvor de fastsatte tålegrænser netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte tålegrænser ikke overskrides i mere end 1 procent af tiden – svarende til ca. 7 timer i alt om måneden.

Gyllebeholdere er ikke inkluderet i lugtberegningerne, da de er omfattet af generelle afstandsregler.

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter af byzone eller visse områder i landzone er andre husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig i landzone uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften af det husdyrbrug, som den aktuelle ansøgning drejer sig om. Dette sker for at tage højde for den samlede lugtpåvirkning (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning, som andre husdyrbrug i området måtte give anledning til.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for en af de nævnte område- eller beboelsestyper. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer, som regel medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Ansøgers oplysninger

Miljøstyrelsens ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper for at lugtkravene er overholdt. Afstandene er beregnet ved udnyttelse af hele produktionsarealet.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Bortscreenet	Genekriterie overholdt
 Thorsbjergvej 3 (landbrug)	0	NY	124,4	99,6	316,7	Ja	Ja
 Thorsbjergvej 5	0	NY	115,4	92,4	131,9	Nej	Ja
 Neder Jerstal	0	NY	236,6	236,6	1596,5	Ja	Ja
 Over Jerstal	0	NY	331,6	331,6	1128,2	Ja	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning

* Geneafstanden fra NY modellen er 0, selvom der er en faktisk lugt fra staldgruppen. Dette skyldes at lugten er for lav til at lugtspredningen kan beregnes.

Konsekvenszone: 386 m

Af ovenstående tabel fremgår den aktuelle afstand (ukorrigerede geneafstand) fra ejendommens lugtcentrum til hhv. nærmeste nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone samt geneafstanden til samme områder. Ukorrigeret geneafstand er geneafstanden, hvor alle staldanlæg er medtaget ved beregningerne. Ved korrigeret geneafstand kan staldanlæg være screenet bort som følge af afstand og der kan være korrigeret for vindretning samt lugtreducerende teknologi. Vægtet gennemsnitsafstand er afstanden fra det beregnede lugtcentrum til de forskellige områdetyper.

Det fremgår af den sidste kolonne, at genekriteriet er overholdt.

Konsekvenszonen for lugt er beregnet til 386 meter. Konsekvenszonen er det område, som identificerer hvilke naboer, der vil kunne blive udsat for lugtpåvirkning af en vis styrke. Disse vil være hørings- og klageberettigede. Der er i den konkrete ansøgning 2 naboer inden for konsekvenszonen.

Kommunens vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne. Det vurderes, at det er sikret, at risikoen for væsentlige lugtgener for boliger i byzone samt samlet bebyggelse i landzone er begrænset og ikke ud over, hvad der kan forventes af en husdyrproduktion af den i projektet angivne størrelse.

8.2 Støv

Ansøgers oplysninger

Driften, herunder håndtering af foder og halm, forventes ikke at medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

Kommunens vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at eventuel støvafgivelse fra produktionsanlægget ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne.

8.3 Støj og rystelser

Ansøgers oplysninger

Støj:

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	Ingen	Ingen
Kompressor	Maskinhus	Kun tændt efter behov
Kompressor til mælkekøling	Ingen	Ingen
Vakuumpumpe til malkeanlæg	Ingen	Ingen
Kornvalse	Bygning F	15 min hver 3. uge om sommeren
Korntørring	Ingen	Ingen

Beskrivelse af støjkildetiltag:

Der er ingen særlige støjkilder på ejendommen.

Virksomhedens bidrag til trafikstøjen i området vurderes at være begrænset i forhold til den samlede trafikbelastning og ændres ikke væsentlig som følge af ansøgningen.

Kommunens vurdering

På baggrund af ejendommens lokalisering vurderes det, at støjen fra anlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener for de omkringliggende nabobeboelser. Kommunen vurderer at støjen ikke vil overstige de af miljøstyrelsen vejledende maksimums grænser på 55 dB dag / 45 dB aften / 40 dB nat ved nabobeboelse.

De vejledende støjgrænser stilles som vilkår. Det bemærkes, at brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne.

Med baggrund i husdyrbrugets lokalisering og de almindelige driftsrutiner vurderes det, at det ikke er relevant at stille skærpede støjkrav.

Der er ingen udendørs kompressorer eller andre forhold på ejendommen, der kan give anledning til rystelser ved naboer. Haderslev Kommune vurderer derfor, at rystelser ikke vil give anledning til væsentlige gener, og der stilles ikke vilkår til rystelser.

8.4 Fluer og skadedyr

Ansøgers beskrivelse

Rottebekæmpelsen aftales med Haderslev Kommune og på grund af hyppig udmugning forventes mængden af fluer at være lav.

Kommunes vurdering

Det skal søges at minimere gener fra fluer og skadedyr, hvilket fastholdes gennem vilkår om ryddelighed, om foderopbevaring og om at overholde retningslinjer fra Skadedyrlaboratoriet, Århus Universitet, Institut for Agroøkologi; <http://www.dpil.dk>

Konstateres der rotter på ejendommen, skal det straks meddelelse til kommunen, så bekæmpelse kan iværksættes.

8.5 Transport

Ansøgers oplysninger

Der er to driftsmæssige tilkørsler til ejendommen. Den ene tilkørsel deles med privaten.

Antallet af transportere afhænger af dyreholdets størrelse og sammensætning. Arealbaserede godkendelser/tilladelser rummer fleksibilitet i dyreholdets størrelse og sammensætning, hvorfor det er svært at vurdere antallet af transportere.

Transporterne sker typisk i dagtimerne fra ca. kl. 7.00 til kl. 17.00. I forbindelse med ændring af besætningen kan der være et øget transportbehov til og fra ejendommen, men antallet øges ikke proportionalt med udvidelsen. Der vil i mange tilfælde medtages større mængder pr. kørsel. Lang de fleste transportere ved ejendommen sker i personbiler.

Kommunens vurdering

Det er Haderslev Kommunes vurdering, at der er valgt de mest hensigtsmæssige transportveje for produkter til og fra gården, og at der ikke er flere udkørsler fra ejendommen end det er nødvendigt.

Reduktionen af produktionsarealets størrelse forventes ikke at medføre en væsentlig forøgelse af transportere og derfor vurderes, at transport ikke medfører væsentlige gener for beboere i lokalområdet.

Der stilles ingen særlige vilkår i forhold til transport.

8.6 Lys

Den ansøgte produktion vil erfaringsmæssigt ikke medføre gener i form af lys og der stilles derfor ingen vilkår.

8.7 Affald

Ansøgers oplysninger

Mængder afhænger af dyrehold, som er variabelt. Affald bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ og så vidt muligt til genbrug.

Kommunens vurdering

Det vurderes, at opbevaring og bortskaffelse af affald sker i overensstemmelse med Haderslev Kommunes affaldsregulativ. Det stilles ikke vilkår til at sikre dette, da husdyrbruget som virksomhed i Haderslev Kommune er forpligtet til at overholde de gældende retningslinjer i affaldsregulativet.

8.8 Døde dyr

Ansøgers oplysninger

Døde dyr afhentes af DAKA.

Kommunens vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at håndteringen af døde dyr sker miljømæssigt forsvarligt.

Der stilles ingen vilkår.

9 Gødningsproduktion, restvand og opbevaring

Ansøgers tekst

Der produceres ikke flyende husdyrgødning på ejendommen. Der er to gyllebeholdere på hhv. 1450 m³ og 1980 m³. Beholderne anvendes til overfladevand fra mødding samt vaskevand fra staldene. Herudover lejes beholderne ud.

Fast husdyrgødning opbevares på mødding (188 m²) eller i markstak efter gældende regler.

Anslåede mængder af restvand:

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til
Rengøringsvand (maskiner)	10	10	Gyllebeholder
Regnvand fra befæstede arealer	412	412	Gyllebeholder

Befæstet areal (m²) omkring bygninger:

Befæstede arealer	Før udvidelse	Efter udvidelse
Ensilageplads	400	400
Møddingsplads	188	188
Kalvehytter	0	0
Vaskeplads	På mødding	På mødding

Tagvand ledes til dræn.

Kommunens vurdering

Begge gyllebeholdere ligger nærmere end 100 m. fra en sø og er derfor omfattet af kravet til alarmsystem jf. § 21 i husdyrgødningsbekendtgørelsen⁷, hvis beholderne anvendes til opbevaring af husdyrgødning. Hvis en beholder ikke anvendes til opbevaring af husdyrgødning, kan det undlades at påmontere alarm. Tages en beholder på et senere tidspunkt i brug til opbevaring af husdyrgødning, skal alarmer monteres, inden der fyldes husdyrgødning i beholderen.

Ingen af gyllebeholderne er beliggende i risikoområde den korteste afstand fra søen til den nærmeste gyllebeholder er 26 m og der er et fald på 2 m, hældningen er således 4.4° og dermed er hældningen under de 6°.

Ved opbevaring af fast gødning skal husdyrgødningsbekendtgørelsen⁷ efterleves, herunder kravene til randbelægning på møddingspladsen og afstandskrav for placering af markmøddinger. Når bekendtgørelsens bestemmelser efterleves, så vurderes det, at opbevaring af fast gødning ikke medfører risiko for en væsentlig påvirkning af miljøet, og der stilles derfor ingen vilkår til opbevaring af fast gødning.

Haderslev Kommune vurderer, at afledning af vaskevand og spildevand fra staldanlægget, sker efter gældende regler og der stilles ingen vilkår.

10 Anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Krav om anvendelse af BAT

Et husdyrbrug skal reducere ammoniakemissionen til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) i forbindelse med miljøgodkendelse eller miljøtilladelse, hvis ammoniakfordampningen overstiger 750 kg N pr. år.

BAT er ikke en statisk størrelse, men ændrer sig som følge af den teknologiske udvikling. Kravet om begrænsning af forurening ved anvendelse af BAT bidrager således til at sikre et højt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed.

Det vejledende krav til den maksimale emission er fastlagt i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Kommunen kan dog i særlige tilfælde fravige kravet, hvis ansøgeren godtgør, at det konkret ikke vil være økonomisk eller teknisk muligt at opfylde kravet som følge af den eksisterende indretning og drift.

Det ansøgte husdyrbrug anvender alle steder Flexgruppen "Alle dyr" med staldsystemet dybstrøelse. I eksisterende staldafsnit, hvor der ikke renoveres eller i øvrigt ændres på en sådan måde, at de betragtes som nye, skal BAT-niveauet fastsættes efter Bilag 3, afsnit A, punkt 2.1.2.1 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen². Da staldsystemet dybstrøelse ikke fremgår af tabel 5 i bekendtgørelsen, så skal BAT-kravet fastsættes til emissionsfaktoren for angivet i tabel 1 i samme bekendtgørelse.

For de staldafsnit, der renoveres, fastsættes BAT-kravet efter tabel 4 i bekendtgørelsen.

Når der anvendes flexgrupper, så fastsættes kravet ud fra den dyretype og det staldsystem, der har det højeste relative reduktionskrav og den dyretype og det staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor. I denne ansøgning er det dyretypen "slagtesvin" og staldsystemet "dybstrøelse", som BAT-kravet fastsættes ud fra.

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	1539	320	1858
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	1539	320	1858
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

BAT-kravet for en produktion på dybstrøelse er lig emissionsfaktoren for den pågældende dyretype, der fremgår af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens Bilag 3 tabel 1 og tabel 4. Der er ikke anvendt nogle virkemidler for at opfylde BAT og der stilles derfor ikke vilkår.

11 Samlet vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at der kan meddeles miljøtilladelse til det ansøgte, da:

- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Driften af det ansøgte husdyrbrug ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet

12 Klagevejledning

Det er muligt at klage over kommunens afgørelse. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige senest den 5. september 2018.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen. Udnyttelse af godkendelsen i klageperioden, og mens eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Følgende kan klage:

Ansøger, miljø- og fødevareministeren, Styrelsen for patientsikkerhed samt enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Desuden kan visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i Husdyrbrugloven, klage.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, skal du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder via www.nmkn.dk, www.borger.dk eller www.virk.dk. Du logger på klageportalen med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke kommer ind gennem Klageportalen, med mindre der er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, så skal du sende en begrundet anmodning til Haderslev Kommune sammen med din klage. Hvis du er fritaget for at bruge digital post, så bedes du oplyse dette i din anmodning. Haderslev Kommune sender din anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder (2016-niveau – gebyrerne indeksreguleres den 1. januar hvert år). En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen, og du har indbetalt gebyr for klagen.

Denne afgørelse kan også indbringes for domstolene, jævnfør Husdyrbruglovens § 90. Det skal ske indenfor seks måneder efter offentliggørelsen.

Underretning

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Som brev til implicerede parter:

- Beboere på Thorsbjergvej 3 og 5
- Beboere over 18 år der bor på Thorsbjergvej 2

Som brev til naboer indenfor lugt konsekvenszonen:

- Beboere på Thorsbjergvej 3 og 5
- Beboere over 18 år der bor på Thorsbjergvej 2

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Ansøgers konsulent:
e-mail: bm@slf.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dn-haderslevsager@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til hjemmesiden dma.mst.dk:

- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Syd, Nytorv 2, 1. sal, 6000 Kolding
e-mail: sesyd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@ae.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson@hotmail.com
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund v/ Morten Ringive
e-mail: mri@fleggaard.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

¹ Lovbekendtgørelse nr. 256 af 21. marts 2017 af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

² Bekendtgørelse af 30. november 2017 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug

³ Lovbekendtgørelse nr. 934 af 27. juni 2017 af lov om naturbeskyttelse – LBK

⁴ Bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

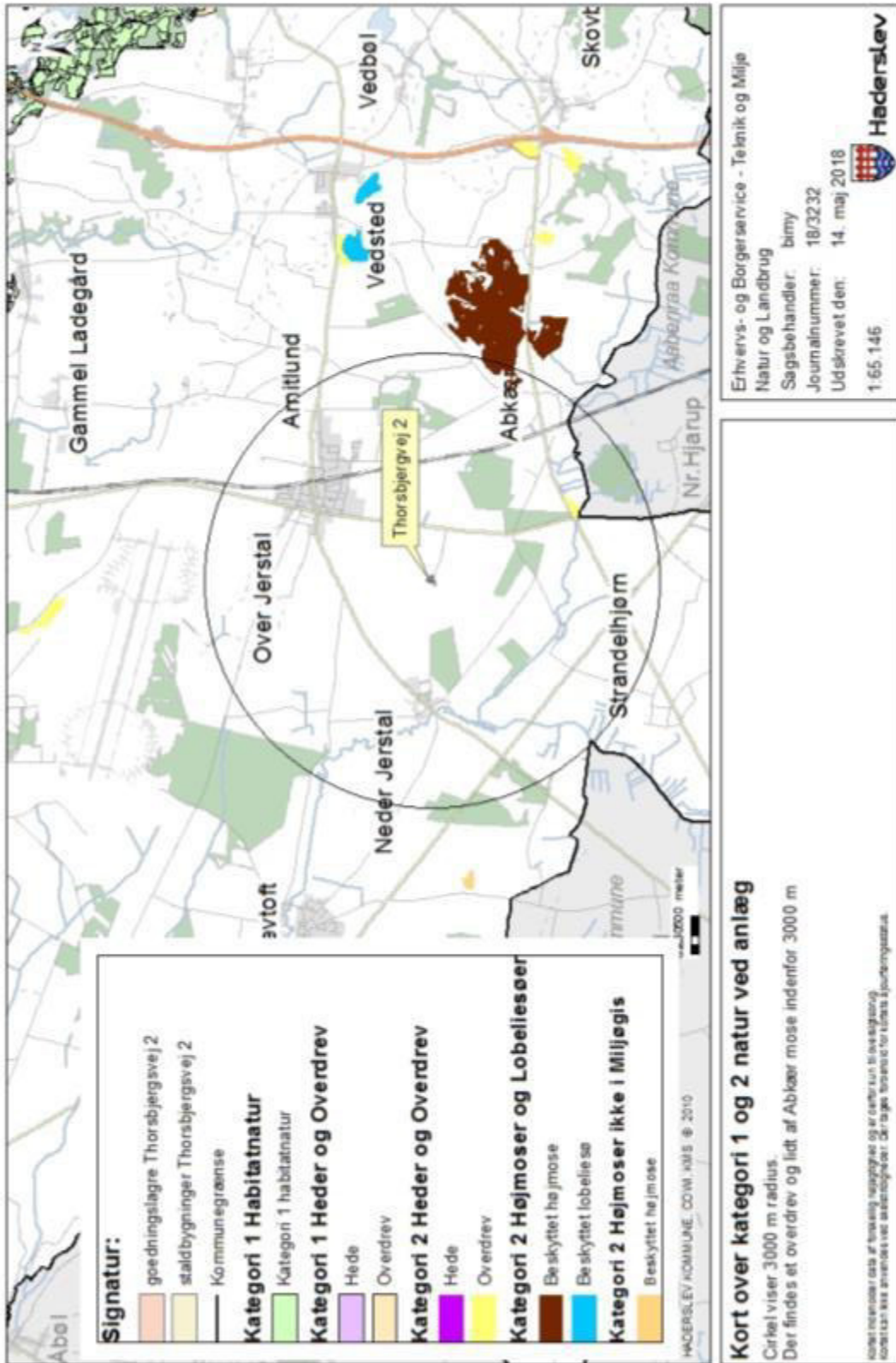
⁵ EIONET, European Centre on Biological Diversity - [Speciesreport](#)

⁶ Bekendtgørelse nr. 1611 af 10. december 2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines

⁷ Bekendtgørelse nr. 838 af 22 juni 2018 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Bilag 1a - Kort over kategori 1 og 2 natur ved anlæg

Bilag 1b - Kort over kategori 3 natur ved anlæg

Kort over kategori 3 natur ved anlæg

Gul cirkel viser 1000 m radius
Der findes flere potentielt ammoniakfølsomme skove indenfor 1000 m og en mose

oplysninger om afbøring af ammoniak og afbøring af ammoniak i skovene kan findes i den tekniske rapport til projektforslaget. Der er taget hensyn til den tekniske rapport.

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
Natur og Landbrug

Sagsbehandler: bimy

Journ.alnummer: 18/3232

Udsendt den: 14. maj 2018

1:20.413

Bilag 1c – Kort over § 3 natur ved anlæg

Haderslev

Signatur:

- goedningslagre Thorsbjergsvej 2
- staldbygninger Thorsbjergsvej 2

Beskyttede naturtyper (DA1) - kopi

- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø

..... Beskyttede vandløb (DA1) - kopi

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
 Natur og Landbrug
 Sagsbehandler: bamy
 Journalnummer: 18/3232
 Udsikret den: 14. maj 2018

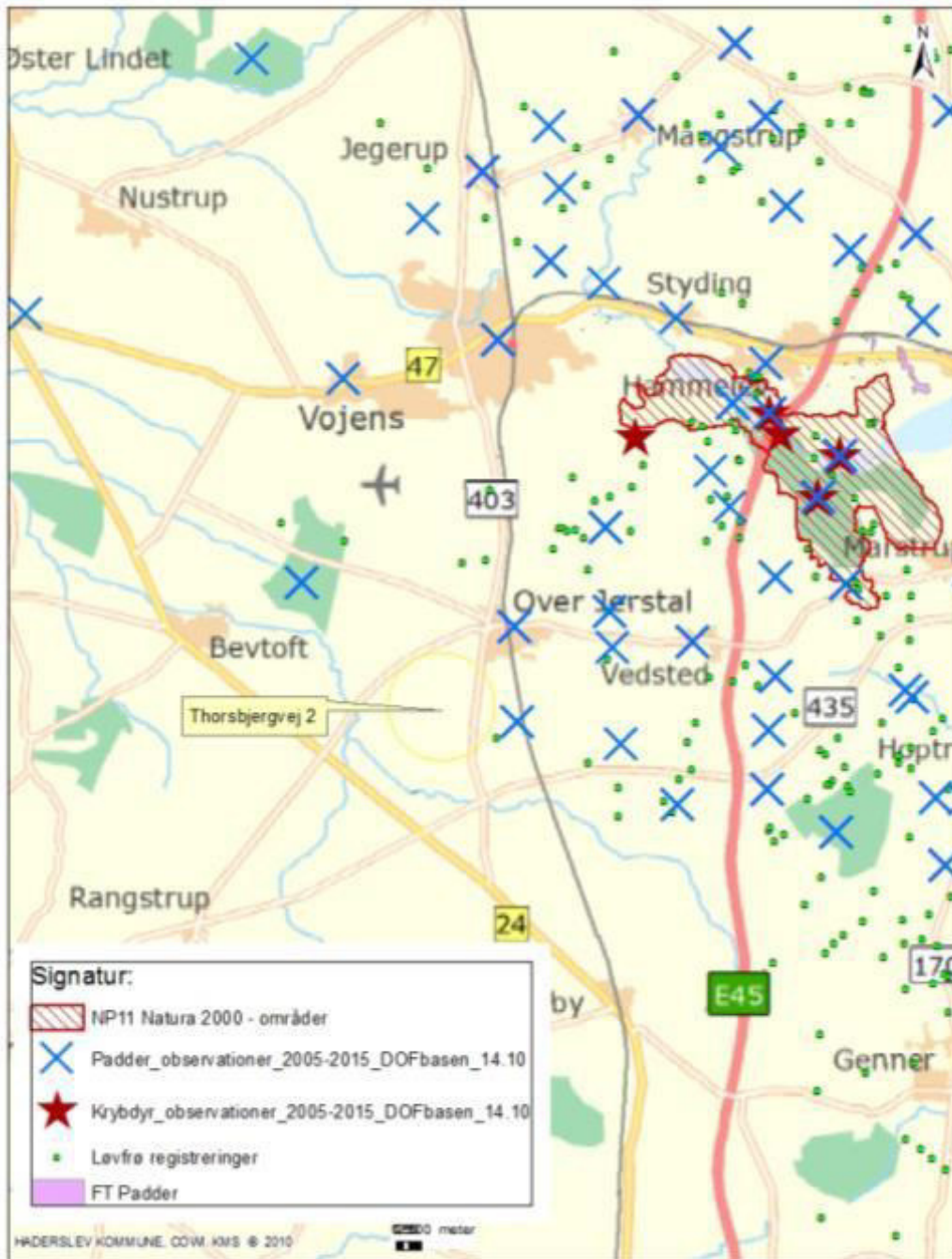
1-16.297

Kort over § 3 natur ved anlæg
 Gul cirkel viser 1000 m radius.
 Der findes 5 vandløb indenfor 1000 m og en mose

Kopieret med tilladelse af Haderslev Kommune. For yderligere oplysninger om beskyttelse af natur og miljø, kontakt Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Natur og Landbrug, Haderslevvej 10, 6100 Haderslev, Tlf: 75 50 50 50.

Bilag 1d - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg

Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg

[Indhold]

Kortet indeholder data af forskellig nøjagtighed og er derfor kun til orientering. Kortet kan ikke anvendes ved skældsøgninger. Der tages forbehold for kortets ajourføringsstatus.

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø
Natur og Landbrug
Sagsbehandler: Bimy
Journalnummer: 18/3232
Udskrevet den: 9/5 2018

1:103.024

Haderslev

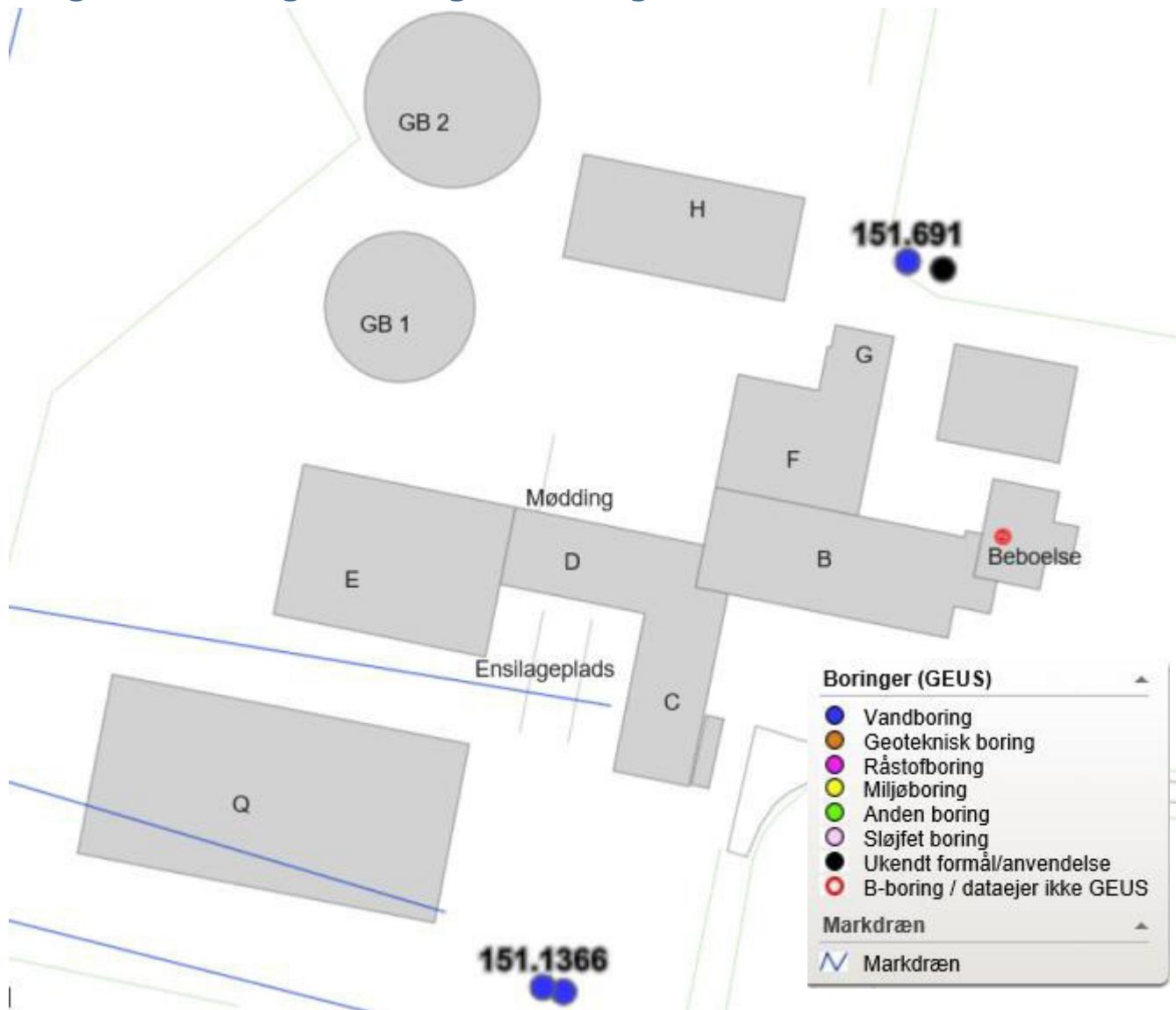

Bilag 2 Konsekvenszone for lugt

Bilag 32 - Placering af dræn og vandboringer

Kortet viser de dræn som Haderslev Kommune har registreret, samt vandboringer.

Bilag 4 – retningslinjer for fluebekæmpelse

Retningslinjerne kan også tilgås her:

<http://www.dpil.dk/dpil2005/pdf/Retningslinier-for-fluebek%C3%A6mpelse.pdf>

Retningslinier for fluebekæmpelse på og omkring gårde med husdyr

Stuefluen (*Musca domestica*) er den almindeligste flue på gårde med især kvæg- og svin og den kan være yderst generende for både dyr og mennesker – specielt inden døre i vores hjem.

Næst efter stuefluen i hyppighed kommer den blod-sugende stikflue (*Stomoxys calcitrans*), der specielt forekommer på kvæggårde og i besætninger med svin, hvor dyrene går på strøelse. Derudover optræder der på gården flere mindre betydende arter, såsom den lille stueflue (*Fannia canicularis*), som især kan være et problem på og omkring pelsdyrfarme og ved hønserier. Der findes en særlig vejledning for denne flueart og problemstilling, se eventuelt denne. Sidst i denne vejledning findes et særligt afsnit om stuefluer i hønsestalde. Endvidere er også medtaget to fluearter som er til gene og har stor økonomisk betydning for græssende kvæg i sommermåneder; plantagefluen (*Hydrotaea irritans*) og den lille stikflue (*Haematobia irritans*).

Stuefluen og stikfluens overordnede biologi er på flere områder sammenfaldende. Derfor vil beskrivelsen nedenfor primært omhandle stuefluens levevis og kun, hvor de to arter afviger i relation til deres bekæmpelse vil dette blive anført.

Levevis og skade

For at kunne anviser principper for fluebekæmpelse må fluernes levevis kort gennemgås. Når man ved,

Navn: Stuefluen (*Musca domestica*) og stikfluen (*Stomoxys calcitrans*)

Udseende: Stuefluen er mørkegrå, 8-9 mm og med fire mørke længdestriber på brystets rygside. De lyssky larver, 3-9 mm er hvidlige til grumset gullige, med to mørke ånderør bagtil og et tilspidset hovedparti. Puparierne (kaldes ofte pupper) er brune til rødlig og 5-6 mm. Den voksne flue sidder ofte med hovedet nedad i hvile.

Stikfluen, 6-7 mm ligner meget stuefluen, men kendes ved at have en fremadrettet sylformet stiksnabel, vingerne holdes mere adskilt hvorved fluens fremtoning er mere trekantet. Larven (3-9 mm) og puparium (4-5 mm) ligner meget stuefluen. Den voksne flue sidder ofte med hovedet opad i hvile.

Skade: Stuefluen generer ved at sprede sig fra staldene til naboerne. På bedriften generer den dyrene og skaber et dårligt arbejdsmiljø i stalden. Den kan også være en kilde til spredning af smitte.

Stikfluen er først og fremmest til gene, da både hanner og hunner stikker for at suges blod. De kan påvirke mælkeydelse og tilvækst af husdyr.

hvordan fluerne udvikles, og hvor de forekommer, kan man bedre bekæmpe dem.

Stuefluer lægger især deres æg i gødning - jo friskere, jo mere tiltrækkende. Gødningen må dog være nogenlunde fast, ellers drukner larverne. Selv gylle (især svinegylle) har ofte et flydelag der er tykt og tørt nok til, at fluelarverne kan overleve. Derimod tyder ikke meget på stuefluen udvikles i gylle beholdere. Stuefluerne yngler navnlig i gødning af svin, høns, kalve og heste, hvorimod ren gødning fra køer syntes mindre egnet.

Udviklingen fra æg og til voksen stueflue tager en til to uger afhængig af temperaturen i gødningen, kortest udviklingstid er ved 30-35 °C. Ved temperaturer over 45 °C dør larver og pupper. I figur 1 ses stuefluens udvikling.

Blot 8-16 timer efter at æggene er lagt klækker de, og små larver kravler ud i den friske gødning. På mindre end en uge vokser de bevægelige, hvide larver sig 10-12 mm store, og herefter forpupper de sig. Dette sker ved at larvens hud trækker sig sammen og danner et hylster - et puparium (populært kaldes disse for pupper). Inde i puparium dannes efter nogle få dage selve fluens puppe. Det som vi mennesker normalt opdager, er derfor de 5-6 mm

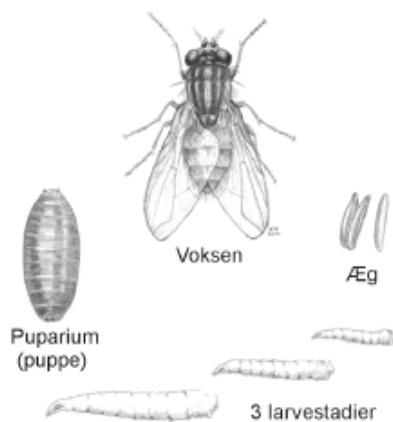

Fig. 1. Stuefluens udvikling. Æggene lægges i gødning, og her lever larverne og vokser sig store, hvorefter de forpupper sig til 5-6 mm lange, tøndeformede puparier. Inde i puparium forvandles larven til den voksne flue på under en uge. Efter nogle få dage kan hunfluen begynde at lægge æg. Tegninger: K.-M Vagn Jensen.

lange brune til rødlige, tøndeformede og ubevægelige puparier. Ofte ser man flere hundrede puparier ligge i hjørner af bokse eller på fodergangen, hvor nu stuefluelarverne finder egnede forpupningssteder. Puparierne kan ikke som larverne kravle væk hvis forholdene pludselig bliver ugunstige ved f.eks. mangel på ilt eller hvis temperaturen ikke længere er optimal. I puppen, forvandles larven til den voksne flue på under en uge. Når fluerne efterfølgende er brudt ud af deres puparier, parrer de sig, og efter nogle få dage kan hunfluen begynde at lægge æg. Gennemsnitslevetiden for de voksne fluer er sandsynligvis mindre end en uge.

De voksne stuefluer sidder om dagen gerne på svin og kreaturer - se figur 2. De sidder også på de nærmeste skillevægge, stolper eller omkring fodertrug. Skinner solen ind ad vinduerne eller staldøren, sætter fluerne sig gerne i solstrålerne, ligesom de tit sidder på smågrisenes varmelamper, på malkeanlæg og andre varme steder. Jo varmere en hunflue kan få det, jo hurtigere udvikles æggene, og jo flere æg kan den lægge. Derudover har undersøgelser vist, at mange af fluerne kan kurere sig for sygdomme ved at opholde sig ved de høje temperaturer (se nedenfor).

Om natten sidder stuefluerne på vægge og træværk og rør, der afgrænser båsene. Fluerne kan også sidde på stolper og på loftet, hvis det ikke er for højt oppe. Helst sidder de så tæt på dyrene som muligt. Stuefluen lever af husdyrenes foder, men sutter også f.eks. sved, sekreter og mælk, hvor det er muligt. Fluen lever hovedsagelig af sukker, men hunfluen skal have protein for at kunne lægge æg.

Om efteråret stiger den relative luftfugtighed i stalden, når det bliver køligere. Der breder sig da ofte en svampesygdom (flueskimmel) mellem fluerne, og de døde fluer ses siddende på stolper og vægge med benene ud til siderne og snablen suget fast til underlaget. Sygdommen er helt ufarlig for husdyr og mennesker, men kan reducere antallet af fluer kraftigt.

I danske stalde findes foruden stuefluen som nævnt også en anden slags flue, nemlig stikfluen. Denne flue lever i modsætning til stuefluen af at suge blod på dyrene. Stikfluer yngler især i kostalde og i stalde med ungkreaturer, i fugtige rester af kraftfoder, ensilage, halm og gødning. Stikfluen kan som før nævnt også optræde i større antal i svinestalde ved ophobninger af halm og gødning.

Stikfluen ligner stuefluen til forveksling, men kendes fra denne på, at den har en fremadrettet sylformet stiksnabel. Denne stiksnabel kan dog være vanskelig at se for utrænede øjne. Stikfluen synes også mere trekantet end stuefluen pga. vingernes mere spredte stilling. Ofte sidder stikfluerne samlet i loftet

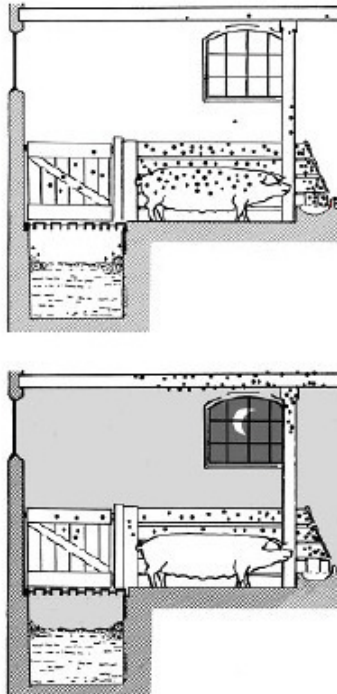

Fig. 2. Skematisk tegning, der viser stuefluernes fordeling i en svinestald om dagen (øverst) og om natten. Fluene er om dagen koncentreret på svinene, på skillevæggene og over truget. Om natten er der ingen fluer på dyrene, men stadig mange på den øverste del af stolperne.

over dyrene, hvorfra de bevæger sig ned og suger blod på dyrene. Hvis man er i tvivl er det en god idé at indfange nogle få individer, der så kan inspiceres på nært hold. Her kan stikfluens sylformede stiksnabel tydeligt erkendes.

Forebyggelse og bekæmpelse

Forebyggelse af flueplage kræver først af alt en god gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne. Dette er det primære for at undgå masseforekomst af fluer i stalde, medens de forskellige former for aktiv bekæmpelse hovedsageligt bruges som et supplement, når det af forskellige grunde kan være vanskeligt alene at forebygge. Selv mange moderne stalde er ikke hensigtsmæssigt indrettet med henblik på en nem og effektiv fjernelse af gødning og foderrester. Allerede når nybygninger eller ombygninger planlægges sammen med byggefirmaer, bør disse hensyn til fluer medtages.

God hygiejne indebærer, at man dagligt fjerner rester af gødning og foder nær skillevægge og langs kanter af render til automatiske gødningsanlæg. Den daglige rengøring er af stor vigtighed, således at der ikke finder en ophobning sted af gamle foderrester eller gødning.

Kalvebokse giver ofte en stor produktion af fluer, hvis gødningen ligger mere end en uge. Særlige flueproblemer kan opstå i spaltegulvsstalde for svin. Svinegylle danner altid flydelag, og dette er tykke og mest flueegnet, hvor der suppleres med stroelse. Selv i slagtesvinestalde med fuldt spaltegulv kan gyllen producere masser af fluer. Uden bygningsmæssige ændringer kan dette reduceres ved konstant omrøring af gyllen eller ved behandling med larvebekæmpende midler – larvicider (herom senere).

Er flueplagen koncentreret til de varme perioder, er det sandsynligt, at møddingen er hovedkilden, med mindre en hastig undersøgelse med en greb og en lygte i svinestierne og kalvebokse viser, at der er mange larver og puparier. Men også flueudvikling på møddingen kan forebygges.

I dag ses sjældent gammeldags stablede møddinger nær gården, men hvor de stadig forefindes kan de udbygges trinvist, således at den friske gødning har så lille overflade og så stor dybde som muligt. Hvis det er praktiske muligt og overdække den friske overflade af møddingen med en tyk presenning, er dette en meget effektiv metode til at forhindre flueudvikling. Presenningen forhindrer gødningsvarmen i at slippe væk, og fluelarver dør som nævnt ved temperaturer over 45 °C.

Udlæggermøddinger kan vanskeligt overdækkes. Har man gødning fra flere stalde eller staldafsnit, bør den mest flydende gødning, for eksempel gødning fra køer, udtages sidst.

Nedenfor er beskrevet forskellige muligheder for aktiv fluebekæmpelse. Hvilken metode der vælges må afhænge af de aktuelle forhold. Er der f.eks. tale om et lokalt flueproblem af kortere varighed, kan dette måske klares med nogle få nedsprøjtninger med et forstøvningsmiddel (aerosol). Er der tale om et generelt flueproblem af længerevarende og årligt tilbagevendende karakter, er en systematisk og forebyggende indsats nødvendig. Det vil her være relevant at tænke i anvendelse af larvicider eller måske biologisk bekæmpelse med udsætning af rovfluer eller snyltehvepse i stalde.

I visse stalde kan der i perioder ses masseforekomst af andre fluer. Især kan der i nogle svinestalde optræde store mængder af de kun 3-4 mm store bananfluer (*Drosophilidae*), som hurtigt opformerer

i stort tal i fugtige foderrester. Som regel kan bekæmpelse foretages ved at fjerne de fugtige foderrester eller om nødvendigt ved brug af larvicider evt. i kombination med aerosoler mod de voksne fluer.

Mekanisk bekæmpelse

Fluefangere med lim, som fluerne klæber fast i, når de lander, er en velkendt metode. Ved placering og valg af type limfælder skal man være opmærksom på, at det kan skabe problemer hvis svaler yngler i stalden, idet de voksne fugle indfanges i limen. Lysfælder der udsender ultraviolet lys er en anden mulighed. Lyset kan komme fra en pære eller fra et lysstofrør der tiltrækker fluerne.

Disse former for mekanisk bekæmpelse kan nogle steder hjælpe med til at reducere antallet af fluer. Men fælles for dem alle er, at de ikke alene kan bekæmpe en flueplage i staldene.

Biologisk bekæmpelse

Ved biologisk bekæmpelse prøver man at udnytte de fjender, som fluerne har i forvejen. I Danmark fungerer biologisk bekæmpelse af fluer i nyere svinstalde med spaltegulv, hvor der rutinemæssigt anvendes rovfluer (*Hydrothaea aenescens*), hvis larver lever som rovdyr på f.eks. stuefluens larver. De voksne rovfluer opholder sig under spaltegulvet og derfor normalt ikke til gene for dyr eller mennesker. I varme perioder, hvor temperaturen kommer op i nærheden af 27-30 °C kan gyllefluen virke generende, da de voksne fluer søger op fra spaltegulvet. Gyllefluer er ikke effektive ved brug på fast gødning. Undersøgelser udført her i landet har vist at en snyltehveps, *Spalangia cameroni* (2-3 mm) kan holde antallet af stuefluer og stikfluer på et acceptabelt lavt niveau i stalde med dybstrøelse. Den opnåede effekt af snyltehvepsen er størst hvis den udsættes tidligt i fluesæsonen (april-maj) og derefter ca. hver 14. dag frem til september/oktober.

Kemisk bekæmpelse - Resistens

Ved brug af kemiske metoder til fluebekæmpelse kan der udvikles resistens (nedarvet modstanddygtighed) over for midlerne. Det er muligt at undgå eller i det mindste at forsinke udviklingen af resistens.

Dette gøres bedst ved 1) at lære at leve med en lille fluebestand i staldene, 2) kun at foretage en kemisk bekæmpelse når det er nødvendigt, 3) ikke at søge en total bekæmpelse med kemiske midler, 4) at anvende de rigtige midler på de rigtige steder og tidspunkter (se nedenfor) og 5) periodevis at undlade kemisk bekæmpelse og 6) at skifte mellem midler med forskellige aktive stoffer.

Kemisk bekæmpelse - Typer af midler

Kemisk bekæmpelse af stuefluen og stikfluen vil ofte indgå i et større bekæmpelsesprogram, hvor også de

sanitære foranstaltninger er medtaget (se ovenfor). Nedenfor gennemgås de forskellige muligheder for kemisk bekæmpelse. Midlerne er som udgangspunkt alle godkendt til formålet af Miljøstyrelsen, efter at deres effektivitet er vurderet af Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet.

Den grundlæggende metode ved kemisk bekæmpelse er brug af larvicider. Disse midler har endnu ikke medført udvikling af resistens. Som supplement kan anvendes smøremidler, plader med granulat, og aerosoler. Man skal være opmærksom på at smøremidler og plader med granulat ikke kan anvendes til bekæmpelse af stikfluer.

Larvicider. Midler som forhindrer larverne i at gennemføre deres udvikling til voksne. Dræbes derfor fluerne allerede i larvestadiet, ses ingen voksne fluer. Midlerne anvendes hvor gødningen ligger i en længere periode, f.eks. i gødningskældre, gyllekalanaler med flydelag og i kalvebokse.

Behandlingen foretages på den friske gødning med passende mellemrum i fluesæsonen. Information om behandlingshyppighed mm. kan altid findes i brugsvejledningen for produktet. Ved behandling af møddingen med larvicider skal man primært koncentrere sig om den friske gødning, da fluerne ikke yngler i gødning, der er ældre end 2-3 uger. Behandling af møddingen er kun nødvendig i de perioder af året, hvor temperaturen kommer over 10-15 °C.

Smøremidler og plader med granulat - ædegifte. Smøremidlerne er midler som indeholder gift og sukker, der smøres ud på stolper, forværk, øverst på skillevægge og lignende steder. Anvend kun midlerne, hvor der er mange fluer og stor aktivitet. Midlerne kan også smøres på ophængte papplader, strimler, lister og lignende. Mal i smalle, lodrette striber. Lignende midler kan også købes, hvor fabrikanten allerede har påført giften på plader som så er lige til at hænge op. Sørg altid for, at midlerne holdes udenfor dyrenes og små børns rækkevidde.

Rigtigt anvendt giver smøremidler en god fluereduktion, forudsat at man ikke giver fluerne alt for gode muligheder for at formere sig. Dette kan f.eks. gøres ved samtidig, at anvende larvicider. Anvendes smøremidlerne rigtigt, kan udviklingen af resistens undgås eller forsinke. Som allerede nævnt ovenfor så kan disse midler ikke anvendes mod stikfluer, da disse fluer ikke tiltrækkes af sukker, men kun suger blod.

Aerosoler. Forstøvningsmidlerne har en øjeblikkelig dræbende virkning, men ingen langtidsvirkning. De anvendes f.eks. på særligt varme dage, eller når travlhed i marken har forhindret en effektiv udmugning.

For at sikre sig imod udvikling af resistens, bør midlerne ikke anvendes hyppigere end en gang om

ugen. Det er meget normalt alligevel, at se resistens opstå lokalt på en enkelt gård.

Fluebekæmpelse i hønsestalde

I hønserier hvor fuglene ikke har adgang til at skrabe i gødninglaget/strøelsen og æde pupper og larver, kan der undertiden være voldsomme flueproblemer.

Smøremidler og aerosoler

Kemisk bekæmpelse af de voksne fluer kan i hønsestalde finde sted med smøremidler og aerosoler. Smøremidler kan i burhønserier anvendes på diverse endeflader, men må suppleres med udsømming på ikke-absorberende plader, som ophænges i gangene mellem burrækkerne. I nethønserier kan pladerne ophænges f.eks. langs æglægningsskasserne, eller der kan smøres direkte udvendigt på disse kasser. Aerosoler kan anvendes, når ventilationen er afbrudt, og bør ikke anvendes hyppigere end én gang om ugen, da man ellers hurtigt vil få resistensproblemer.

Larvebekæmpelse

Larvebekæmpelse vil være den dominerende måde til bekæmpelse af fluer i hønsestalde. I burhønserier kan larverne leve i gødningen, i gylle eller skrabe kanaler og i gødningen på de plader, som sidder under burene og midlertidigt tilbageholder gødningen. Selv såkaldt "vådgødning" er hist og her tør nok til, at fluelarverne kan leve der.

Gødningen på prepladerne kan skrubes ned udefra, og det må gøres ugentligt i sommerhalvåret. Falder gødningen i en skrabe kanal, skal anlægget aktiveres i løbet af samme uge. Ved våd gylle kan det være nødvendigt at tilføre ekstra vand i begge ender af kanalen. Vil man undgå for megen vandtilsætning, kan man bruge et larvicid enten til opløsning i vand eller som granulat.

Fluer på kvæg ved udbinding

Disse fluer opdeles i stikkende fluer (primær den lille stikflue), der suger blod på kvæg og gør dyrene urolige, og sugende fluer (primær plantagefluen), der besøger sår, yver og øjne. Specielt de sugende fluer kan overføre forskellige sygdomme. De vigtigste af disse fluebårne sygdomme er øjenbetændelse og sommermastitis (fluestik).

Midlerne til beskyttelse af kreaturerne mod disse fluer findes i form af plastic-øremærker imprægneret med insekticid, som spreder sig ud på dyrets overflade. De fleste af disse øremærker kan påsættes ved udbinding, hvis man ønsker at beskytte kreaturerne mod fluer hele sæsonen. Hvis de skal beskytte mod sommermastitis, sættes mærkerne på den sidste uge i juni. Mærkerne skal fjernes, når kvæget kommer på stald af hensyn til fare for resistensudviklingen hos fluerne i stalden.

Der findes også væsker med midler, der kan hældes på ryggen af kreaturerne. Disse midler er effektive i ca. en måned, efter at dyrene er behandlede. De stikkende fluer har vist sig at være særligt følsomme for behandling med insekticid, men også antallet af de andre fluearter falder. Derimod beskytter midlerne ikke mod massive angreb fra kvægmyg (Simuliidae).

Forebyggelse

Udmugning og renholdelse for gødning, foderrester og fugtig halm!

Bekæmpelse

Biologisk bekæmpelse med brug af gyllefluer kan anvendes med stor succes i mange svinestalde med spaltegulve og flydelag. Snyltehvepse kan anvendes, hvor der ophobes fast gødning over en længere periode såsom kalvebokse og større arealer med dybstrøelse

Kemisk bekæmpelse med brug af larvicider kan med held anvendes, hvor der ophobes gødning over en længere periode eller hvor der ophobes utilsigtede mængder af organisk materiale i svært tilgængelige områder

Voksne fluer kan nedsprøjtes ved brug af aerosoler i forbindelse med et ønske om hurtig reduktion af fluer. Bør dog kun anvendes lejlighedsvis

Voksne fluer kan ligeledes bekæmpes med smøremidler eller granulat (ædegifte), der indeholder et lokkemiddel indeholdt gift. Kan anvendes hele året.

En oversigt over alle godkendte bekæmpelsesmidler findes på Miljøstyrelsens hjemmeside:

<http://mst.dk/virksomhed-myndighed/bekaempelsesmidler/>

Det kan være vanskeligt, at få alle relevante midler vist med de enkelte søgekriterier. Det skulle dog være muligt at få de fleste frem i søgerubrikken "anvendelse" og her f.eks. søge på "stalde". Alternativt prøv at søge på "fluer" eller "fluelarver".

Fortegnelse over de forskellige tilladte aktivstoffer i Danmark, der må benyttes til bekæmpelse af fluer på husdyrbesætninger.

Type og aktivstof	Kommentarer
Larvebekæmpelsesmidler	Forebygger ved at stoppe larvernes udvikling til voksne fluer
<i>Aktivstof</i>	Velegnede til rutinemæssig brug på steder, hvor det er vanskeligt at fjerne gødning
Cyromazin	
Diflubenzuron	
Triflumuron	
Smøremidler - ædegifte	Sukkerholdige ædegifte til voksne fluer
<i>Aktivstof</i>	Langtidsvirkende
Thiamethoxam	Lav risiko for resistens
Spinosad	Velegnet til løbende bekæmpelse af voksne fluer gennem hele fluesæsonen
Imidacloprid	
Azamethiphos	
Forstøvningsmidler	Kontaktgifte mod voksne fluer
<i>Aktivstof</i>	Nedbrydes hurtigt
Pyrethrin I og II	Lavrisiko for resistens
	Velegnede til at løse et akut opstået flueproblem på gården
Sprøjtemidler	Ingen godkendte midler til brug i stalde Langtidsvirkende kontaktgifte mod voksne fluer.
	Nedbrydes langsomt
	Høj risiko for resistens

4. juni 2014

Bilag 5 - Etablering af løsdriftsstalde uden fast bund til ammekøer, ungdyr m.v. på dybstrøelse

Landbrugets Byggeblade

Bygninger • Teknik • Miljø

Love og vedtægter

Love og vedtægter vedr. miljø.

Etablering af løsdriftsstalde uden fast bund til ammekøer, ungdyr m.v. på dybstrøelse

Arkivnr.	095.03-01
Udgivet	August 1989
Revideret	26.06.2009
Side	1 af 2

Driftsvejledning godkendt af Miljøstyrelsen, jf. § 35 i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1695 af 19/12/2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv.

Etablering og funktion af gødningsmåtten

Før dybstrøelsesarealet tages i brug, udlægges et lag halm i 0,3 m tykkelse svarende til et stempeflag af en bigballe eller et tilsvarende lag halm i tykkelse og fasthed. Halmen, som anvendes, skal være tør og af en god kvalitet.

Den faste gødning og ajle, der falder på gødningsmåtten, absorberes i halmen. Temperaturen i gødningsmåtten når hurtigt op på 25-35° C, hvilket er medvirkende til, at halm og gødning efterhånden omsættes. Den kompostlignende dybstrøelse skal have et tørstofindhold på mindst 30 %.

Den tilførte strøemængde skal sikre en tør, ren og varm overflade for dyrene på dybstrøelsen.

Fjernelse af dybstrøelsesmåtten foregår normalt kun én gang om året, når dyrene er ude, og normalt så tæt på høst, at en ny gødningsmåtte hurtigt kan etableres, mens lufttemperaturen endnu er høj.

Hvor dyrene er på stald mere end halvdelen af året, skal der være separat ædeplads med fast bund. Gødningen herfra skal enten ledes til gødningslager eller fordeles ud over dybstrøelsesmåtten.

Arealkrav og strøning

Dybstrøelsesområdet/hvilearealets størrelse bør være 4-6 m² pr. ko/dyreenhed, eller ca. 1 m² pr. 100 kg legemsvægt. Der skal anvendes halm af god og tør kvalitet til strøning.

Der strøes normalt dagligt, og strøemængden skal sikre en tør og ren dybstrøelsesmåtte. Mængden afhænger af benyttede fodermidler og dyrenes kropsvægt, som gennemsnit forventes 1 kg strøelse pr. 100 kg legemsvægt.

Fodring

Der må kun anvendes fodermidler, som indeholder begrænsede væskemængder. For eksempel hø, ensilage, korn, kraftfoder mv. og hermed begrænsede mængder af roer, upresset roeaffald, melasse mv. Drikkevandssystemet skal indrettes, så vandspild i gødningsmåtten forhindres/ undgås.

Godkendelse

Ved at følge ovenstående "Driftsvejledning" er løsdriftsstalde uden fast bund til ammekøer og ungdyr mv. på dybstrøelse godkendt af Miljøstyrelsen, jf. § 35 i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1695 af 19/12/2006, og er ikke omfattet af bestemmelsen i § 4 i denne bekendtgørelse.

Dansk Landbrugsrådgivning
Landscentret | Plan & Miljø

Utkærvej 15, 8200 Århus N · Tlf. 87 40 50 00 · www.landscentret.dk

Giver ovenstående foranstaltning anledning til ikke uvæsentlige gener og forurening, kan kommunalbestyrelsen meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger inden en bestemt frist.

Tilbagekaldelse

Byggebladet kan tilbagekaldes på et vilkårligt tidspunkt. Tilbagekaldelse sker ved, at Byggebladet annulleres, og dette meddeles kommuner og landbrugets bygningskonsulenter.

Såfremt et byggeblad annulleres, skal anlæg etableret i overensstemmelse med Byggebladet herefter og inden for en i tilbagekaldelsesskrivelsen nærmere fastsat tidsfrist indrettes i overensstemmelse med de gældende regler.

Henvisninger

- [Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006.](#)

Bilag 6 - Etablering af stalde uden fast bund og med dybstrøelse til får og geder til mælke- og kødproduktion

Landbrugets Byggeblade

Bygninger • Teknik • Miljø

Love og vedtægter

Love og vedtægter vedr. miljø

Etablering af stalde uden fast bund og med dybstrøelse til får og geder til mælke- og kødproduktion.

Arkivnr.	095.03-04
Udgivet	September 1998
Revideret	29.06.2009
Side	1 af 2

Driftsvejledning godkendt af Miljøstyrelsen, jf. § 35 i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1695 af 19/12/2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv.

Etablering og funktion af gødningsmåtten

Før hvilearealet tages i brug, udlægges et lag halm i 0,2 m tykkelse svarende til et stempelslag af en bigballe eller et tilsvarende lag halm i tykkelse og fasthed. Halmen, som anvendes, skal være tør og af en god kvalitet.

Den faste gødning og ajle, der falder på gødningsmåtten, absorberes i halmen. Temperaturen i gødningsmåtten når hurtigt op på 25-35 °C, hvilket er med til, at halm og gødning efterhånden omsættes. Den kompostlignende dybstrøelse skal have et tørstofindhold på over 30 %.

Får og geder udskiller gødningen jævnt i hele dybstrøelsesmåtten, og tørstofindholdet i gødningen er på 35-40 %. Derfor påvirker den udskilte gødningsmængde ikke halmforbruget.

Dyrene udskiller 1,75 kg urin pr. kg optaget fodertørstof, og urinen har et tørstofindhold på ca. 5 %. For drægtige får/geder vil urinudskillelsen være ca. 1,2 kg pr. dag. For diegivende/malkende får/geder vil urinudskillelsen være maksimalt 4 kg pr. dag afhængig af antal kid/lam og af mælkeydelsen. 1 kg strøhalm vil kunne opsuge ca. 2,5 kg urin.

For at gødningsmåttenes tørstofindhold hele tiden er over 30 %, kræves der i drægtighedsperioden en tilførsel på 0,6 kg tørt halm pr. dyr pr. dag og i diegivnings/malkeperioden 0,8-1,6 kg halm pr. dyr pr. dag.

Som hovedregel skal den daglige anvendelse af strøelse sikre en tør, ren og varm overflade for dyrene på dybstrøelsen.

Fjernelse af gødningsmåtten foregår normalt kun en gang om året, når dyrene er ude, og en ny gødningsmåtte bør etableres efter høst, mens lufttemperaturen endnu er høj.

Arealkrav og strøning

Dybstrøelsesområdet skal svare til 1-1,5 m² pr. får/ged inklusive lam/kid for konventionel drift, samt 2,1 m² pr. får/ged inklusive lam/kid for økologisk drift. Der skal dagligt strøes med 0,6-1,6 kg halm af god tør kvalitet, afhængig af dyrenes størrelse, og om de er diegivende. Urinudskillelsen er afhængig af dyrenes optagelse af fodertørstof. Diegivende/malkende dyr udskiller mest urin og kræver derfor mest strøelse.

Fodring og vanding

Normale fodermidler som halm, hø, ensilage, korn og kraftfoder må anvendes. Derimod må roer, melasse, roeffald og lignende våde fodermidler kun anvendes med maksimum 25 % af den samlede tildelte fodermængde beregnet på tørstofbasis. Drikkevandssystemet skal indrettes, så vandspild i gødningsmåtten forhindres/undgås.

Godkendelse

Ved at følge ovenstående "Driftsvejledning" er løsdriftstalder uden fast bund til får og geder til mælke- og kødproduktion godkendt af Miljøstyrelsen, jf. § 35 i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1695 af 19/12/2006, og er ikke omfattet af bestemmelsen i § 4 i denne bekendtgørelse.

Dansk Landbrugsrådgivning
Landscentret | Plan & Miljø

Liljetoften 15, 8200 Århus N · Tlf. 87 40 50 00 · www.landscentret.dk

Giver ovenstående foranstaltning anledning til ikke uvæsentlige gener og forurening, kan kommunalbestyrelsen meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger inden for en bestemt tid.

Tilbagekaldelse

Byggebladet kan tilbagekaldes på et vilkårligt tidspunkt. Tilbagekaldelse sker ved, at Byggebladet annulleres, og dette meddeles til kommuner og landbrugets bygningskonsulenter.

Såfremt et Byggeblad annulleres, skal anlæg etableret i overensstemmelse med Byggebladet herefter og inden for en tilbagekaldelsesskrivelse nærmere fastsat tidsfrist indrettes i overensstemmelse med de gældende regler.

Henvisninger

- [Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006.](#)

Husdyrgodkendelse.dk
Ansøgningskema(202505)

Dette er en ansøgning om en tilladelse til et husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 16 b.

Versionsnummer:
1
Indsendelsesdato:
25-01-2018

Husdyrbruget

Husdyrbrugets CVR-nummer	19685837
Husdyrbrugets navn	Thorsbjergvej 2
Beliggenhedsadresse	Thorsbjergvej 2
Postnummer	6500
By	Vojens

Ansøger

Ansøger navn	Henrik Sørensen
Ansøger adresse	Thorsbjergvej 2
Ansøger postnummer	6500
Ansøger by	Vojens
Ansøger telefon	74547228
Ansøger email	hensoethor@gmail.com

Konsulent

Konsulent Cvr	
Konsulent virksomhedsnavn	SLF
Konsulent navn	Birgitte Madsen
Konsulent adresse	Billundvej 3
Konsulent postnummer	6500
Konsulent by	Vojens
Konsulent telefon	73202600
Konsulent email	bm@slf.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	5100018944
CHR numre	53124

Kort beskrivelse:

BM Henrik Sørensen, Thorsbjergvej 2, 6500 Vojens. Det ønskes at få tilladelsen tilpasset til det aktuelle dyrehold, samt at opnå fleksibilitet i forhold til de tilladte dyretyper.

Ansøgning(202505) | Gennemse & indsend

Her er alle indtastninger og beregningsresultater samlet på en side, der kan udskrives som en samlet PDF.

Dette er en ansøgning om en tilladelse til et husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 16 b.

Typen af IE-brug:

Ikke IE-brug

Kort beskrivelse:

BM Henrik Sørensen, Thorsbjergvej 2, 6500 Vojens. Det ønskes at få tilladelsen tilpasset til det aktuelle dyrehold, samt at opnå fleksibilitet i forhold til de tilladte dyretyper.

Versionsnummer:

1

1. Basisoplysninger

Husdyrbruget

Bedrift Cvr	19685837
Husdyrbrugets navn	Thorsbjergvej 2
Beliggenhedsadresse	Thorsbjergvej 2
Postnummer	6500
By	Vojens

Ansøger

Ansøgersnavn	Henrik Sørensen
Ansøgeradresse	Thorsbjergvej 2
Ansøgerpostnummer	6500
Ansøgerby	Vojens
Ansøgeretelefon	74547228
Ansøger-email	hensoethor@gmail.com

Matrikler på ejendomsnummer

Matrikel: 19 - Over Jerstal, Vedsted

Matrikel: 748 - Over Jerstal, Vedsted

Matrikel: 230 - Strandelhjørn, Bevtoft

Matrikel: 40 - Strandelhjørn, Bevtoft

Matrikel: 53 - Nr. Hjarup, Ø. Løgum

Konsulent

Konsulent Cvr	
Konsulent virksomhedsnavn	SLF
Konsulentnavn	Birgitte Madsen
Konsulentadresse	Billundvej 3
Konsulentpostnummer	6500
Konsulentby	Vojens
Konsulenttelefon	73202600
Konsulent-email	bm@slf.dk

Ejendom

Ejendomsnavn	
Ejendomsnummer	5100018944
CHR numre	53124

2. Overblik over stalde og produktioner

Stalde og produktioner					
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift					
Stald B	499,5	Blandet ventilation	3 m	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	181,00
Stald D	282,5	Blandet ventilation	3 m	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	144,00
Stald E	651,1	Blandet ventilation	3 m	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	178,00
Stald F	335,3	Blandet ventilation	3 m	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	37,00
Stald H	441,7	Blandet ventilation	3 m	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	63,00
Stald Q	1244,4	Blandet ventilation	3 m	Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse	66,00
Sum					669,00
Nudrift					
Stald B	499,5	Blandet ventilation	3 m	Kvier, stude,ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Bindestald med grebning	181,00
Stald C	294,8	Blandet ventilation	3 m	Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	250,00
Stald D	282,5	Blandet ventilation	3 m	Heste. Dybstrøelse	144,00
Stald E	651,1	Blandet ventilation	3 m	Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse Heste. Dybstrøelse	70,00 8,00 100,00
Sum					753,00
8 års drift					
Stald B	499,5	Blandet ventilation	3 m	Kvier, stude,ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Bindestald med grebning	181,00
Stald C	294,8	Blandet ventilation	3 m	Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	250,00
Stald D	282,5	Blandet ventilation	3 m	Heste. Dybstrøelse	144,00
Stald E	651,1	Blandet ventilation	3 m	Heste. Dybstrøelse Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse	100,00 8,00 70,00
Sum					753,00

2.1 Overblik over flexgrupper

Dyretype og staldsystemer som indgår i flexgruppen

Alle dyr; Dybstrøelse

Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse

Smågrise. Dybstrøelse, hele arealet

Slagtesvin. Dybstrøelse, hele arealet

Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse

Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse

Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse

Heste. Dybstrøelse

Får og geder. Dybstrøelse

3. Overblik over husdyrgødning

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Areal (m ²)	Beskrivelse	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension
Ansøgt drift					
GB1	Flydende	336			
GB2	Flydende	463			
Mødding	Fast	188			
Nudrift					
GB1	Flydende	336			
GB2	Flydende	463			
Mødding	Fast	188			
8 års drift					
GB1	Flydende	336			
GB2	Flydende	463			
Mødding	Fast	188			

4. Ammoniakemission

4.1 Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager)

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	1538,7	319,8	1858,5
Nudrift	1024,3	319,8	1344,1
8 års-drift	1024,3	319,8	1344,1

4.2 Resultater fra staldafsnit

4.2.1 Ammoniakemission og reducerende tiltag på staldafsnit og produktioner

Navn på staldafsnit: <i>Stald B</i>						
Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m ²)	Ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)	Antal måneder udegående	Reduktion, udegående dyr (kg NH ₃ -N/år)	Effekt, miljøteknologi (kg NH ₃ -N/år)	Faktisk ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift						
Alle dyr; Dybstrøelse	181	416,3	0	0	0	416,3
Nudrift						
Kvier, stude, ammekøer, slagtekulve (over 6 mdr.). Bindestald med grebning	181	257,0	0	0	0	257,0
8 års-drift						
Kvier, stude, ammekøer, slagtekulve (over 6 mdr.). Binde stald med grebning	181	257,0	0	0	0	257,0

Navn på staldafsnit: <i>Stald C</i>						
Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m ²)	Ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)	Antal måneder udegående	Reduktion, udegående dyr (kg NH ₃ -N/år)	Effekt, miljøteknologi (kg NH ₃ -N/år)	Faktisk ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)
<i>Ansøgt drift - Ingen data</i>						
Nudrift						
Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	250	575,0	0	0	0	575,0
8 års-drift						
Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	250	575,0	0	0	0	575,0

Navn på staldafsnit: <i>Stald D</i>						
Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m ²)	Ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)	Antal måneder udegående	Reduktion, udegående dyr (kg NH ₃ -N/år)	Effekt, miljøteknologi (kg NH ₃ -N/år)	Faktisk ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift						
Alle dyr; Dybstrøelse	144	331,2	0	0	0	331,2
Nudrift						
Heste. Dybstrøelse	144	82,1	0	0	0	82,1
8 års-drift						
Heste. Dybstrøelse	144	82,1	0	0	0	82,1

Navn på staldafsnit: <i>Stald E</i>						
Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m ²)	Ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)	Antal måneder udegående	Reduktion, udegående dyr (kg NH ₃ -N/år)	Effekt, miljøteknologi (kg NH ₃ -N/år)	Faktisk ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift						
Alle dyr; Dybstrøelse	178	409,4	0	0	0	409,4
Nudrift						
Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse	70	46,2	0	0	0	46,2
Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	8	7,0	0	0,0	0	7,0
Heste. Dybstrøelse	100	57,0	0	0	0	57,0
Sum	178	110,2		0	0	110,2
8 års-drift						
Heste. Dybstrøelse	100	57,0	0	0	0	57,0
Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	8	7,0	0	0,0	0	7,0
Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse	70	46,2	0	0	0	46,2
Sum	178	110,2		0	0	110,2

Navn på staldafsnit: Stald F						
Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m ²)	Ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)	Antal måneder udegående	Reduktion, udegående dyr (kg NH ₃ -N/år)	Effekt, miljøteknologi (kg NH ₃ -N/år)	Faktisk ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift						
Alle dyr; Dybstrøelse	37	85,1	0	0	0	85,1
Nudrift - Ingen data						
8 års-drift - Ingen data						

Navn på staldafsnit: Stald H						
Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m ²)	Ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)	Antal måneder udegående	Reduktion, udegående dyr (kg NH ₃ -N/år)	Effekt, miljøteknologi (kg NH ₃ -N/år)	Faktisk ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift						
Alle dyr; Dybstrøelse	63	144,9	0	0	0	144,9
Nudrift - Ingen data						
8 års-drift - Ingen data						

Navn på staldafsnit: Stald Q						
Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m ²)	Ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)	Antal måneder udegående	Reduktion, udegående dyr (kg NH ₃ -N/år)	Effekt, miljøteknologi (kg NH ₃ -N/år)	Faktisk ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift						
Alle dyr; Dybstrøelse	66	151,8	0	0	0	151,8
Nudrift - Ingen data						
8 års-drift - Ingen data						

4.3 Resultater for lagre

4.3.1 Ammoniakemission og effekt af miljøteknologi på lagre med flydende husdyrgødning

Lagernavn: GB1						
Overfladeareal (m ²)	Ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)	Beskrivelse af miljøteknologi	Effekt, miljøteknologi NH ₃ -N (%)	Effekt, miljøteknologi (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission for lager (kg NH ₃ -N/år)	
Ansøgt drift						
336	134,6			0	134,6	
Nudrift						
336	134,6			0	134,6	
8 års-drift						
336	134,6			0	134,6	

Lagernavn: GB2					
Overfladeareal (m ²)	Ammoniakemission (kg NH ₃ -N/år)	Beskrivelse af miljøteknologi	Effekt, miljøteknologi NH ₃ -N (%)	Effekt, miljøteknologi (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission for lager (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift					
463	185,2			0	185,2
Nudrift					
463	185,2			0	185,2
8 års-drift					
463	185,2			0	185,2

4.3.2 Oversigt over husdyrgødningstyper produceret i ansøgt drift

Gødningstyper produceret fra de valgte dyretype og staldsystemer
Gødningstype fra produktion: Svin, dybstrøelse

Angivne gødningstyper i indtegnede lagre
Gødningstype fra lager: Flydende gødning

5. BAT

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	1539	320	1858
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	1539	320	1858
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Samlet ammoniaktab for hele anlægget (alle produktioner) opnåelig ved anvendelse af BAT				
Vejl. sum (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers Begrundelse	Kommunens krav (kg NH ₃ -N /år)	Kommunens Begrundelse
1539				

Beregninger af progressive BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for produktioner i nye stalde

Ansøgningen indeholder ikke produktioner med dyretype og staldsystemer hvor BAT kravet bestemmes progressivt ud fra arealet.

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Stald B	Alle dyr; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit	2,30	2,30
Stald D	Alle dyr; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit	2,30	2,30
Stald E	Alle dyr; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. reoveret) staldafsnit	2,30	2,30
Stald F	Alle dyr; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. reoveret) staldafsnit	2,30	2,30
Stald H	Alle dyr; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. reoveret) staldafsnit	2,30	2,30
Stald Q	Alle dyr; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. reoveret) staldafsnit	2,30	2,30

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsat vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

Ammoniaktab pr. produktion opnåelig ved anvendelse af BAT

ProdID	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	BAT krav		Korrektionsfaktor for udegående	Vejl. sum (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers begrundelse	Kommunens krav	
		Areal (m ²)	(kg NH ₃ -N / (m ² · år))					(kg NH ₃ -N / år)	Kommunens begrundelse
33412	Alle dyr; Dybstrøelse	181	2,30	1	416				
33417	Alle dyr; Dybstrøelse	144	2,30	1	331				
34084	Alle dyr; Dybstrøelse	178	2,30	1	409				
34085	Alle dyr; Dybstrøelse	37	2,30	1	85				
36711	Alle dyr; Dybstrøelse	63	2,30	1	145				
34086	Alle dyr; Dybstrøelse	66	2,30	1	152				

6. Nabopåvirkning

6.1 Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnitsafstand	Bortscreenet	Genekriterie overholdt
Thorsbjergvej 3 (landbrug) 	0	NY	124,4	99,6	316,7	Ja	Ja
Thorsbjergvej 5 	0	NY	115,4	92,4	131,9	Nej	Ja
Stald: Stald Q		NY (ansøgt)	19,1	15,3	111	Ja	Ja
		NY (nudrift)	0	0	-	Ja	-
		FMK (ansøgt)	30,4	30,4	111	Ja	Ja
		FMK (nudrift)	0	0	-	Ja	-
		NY (ansøgt)	19,1	15,3	111	Ja	Ja
+ Stald: Stald C		NY (nudrift)	65,4	52,3	-	Ja	-
		FMK (ansøgt)	30,4	30,4	111	Ja	Ja
		FMK (nudrift)	59,2	59,2	-	Ja	-
		NY (ansøgt)	56,4	45,1	125,3	Ja	Ja
+ Stald: Stald D		NY (nudrift)	65,4	52,3	-	Ja	-
		FMK (ansøgt)	54,2	54,2	125,3	Ja	Ja
		FMK (nudrift)	59,2	59,2	-	Ja	-
		NY (ansøgt)	92,2	73,7	129,6	Ja	Ja
+ Stald: Stald B		NY (nudrift)	66	52,8	-	Ja	-
		FMK (ansøgt)	74	74	129,6	Ja	Ja
		FMK (nudrift)	69,6	69,6	-	Ja	-
		NY (ansøgt)	115,4	92,4	131,9	Nej	Ja
+ Stald: Stald E		NY (nudrift)	66,9	53,5	-	Ja	-
		FMK (ansøgt)	89,3	89,3	131,9	Ja	Ja

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnitsafstand	Bortscreenet	Genekriterie overholdt
		FMK (nudrift)	71,3	71,3	-	Ja	-
		NY (ansøgt)	119	95,2	133	Ja	Ja
		NY (nudrift)	66,9	53,5	-	Ja	-
+ Stald: Stald F		FMK (ansøgt)	92,1	92,1	133	Ja	Ja
		FMK (nudrift)	71,3	71,3	-	Ja	-
		NY (ansøgt)	124,4	99,6	137,4	Ja	Ja
		NY (nudrift)	66,9	53,5	-	Ja	-
+ Stald: Stald H		FMK (ansøgt)	96,8	96,8	137,4	Ja	Ja
		FMK (nudrift)	71,3	71,3	-	Ja	-
Neder Jerstal 🏠	0	NY	236,6	236,6	1596,5	Ja	Ja
Over Jerstal 🏠	0	FMK	306	306	1128,2	Ja	Ja

Konsekvenszone: 386 m

6.2 Lugtgeneberegninger - detaljer om staldafsnit

Bebyggelse: Thorsbjergvej 3 (landbrug) Opretter: Ansøger				Bebyggelse: Thorsbjergvej 5 Opretter: Ansøger			
#	Staldafsnit	Afstand(m)	Placering 300-60 grader	#	Staldafsnit	Afstand(m)	Placering 300-60 grader
1	Stald B	285,7	Ja	1	Stald Q	111,0	Ja
2	Stald C	296,6	Nej	2	Stald C	114,5	Ja
3	Stald F	298,1	Ja	3	Stald D	131,8	Ja
4	Stald D	314,0	Nej	4	Stald B	134,6	Ja
5	Stald H	329,9	Ja	5	Stald E	137,0	Ja
6	Stald E	340,2	Nej	6	Stald F	150,1	Ja
7	Stald Q	342,2	Nej	7	Stald H	179,6	Ja

Bebyggelse: Neder Jerstal Oprettet: Ansøger			
#	Staldafsnit	Afstand(m)	Placering 300-60 grader
1	Stald Q	1551,9	Nej
2	Stald E	1567,8	Nej
3	Stald D	1597,0	Nej
4	Stald C	1608,1	Nej
5	Stald H	1609,0	Nej
6	Stald F	1625,7	Nej
7	Stald B	1630,0	Nej

Bebyggelse: Over Jerstal Oprettet: Ansøger			
#	Staldafsnit	Afstand(m)	Placering 300-60 grader
1	Stald H	1087,4	Nej
2	Stald F	1096,8	Nej
3	Stald B	1105,6	Nej
4	Stald D	1129,2	Nej
5	Stald C	1133,8	Nej
6	Stald E	1149,9	Nej
7	Stald Q	1186,0	Nej

6.3 Lugtemission fra produktioner

Ansøgt drift								
Staldafsnit								
Stald	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)]	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
Stald B	33412	0	2534,0	7783,0*	0	2534,0	7783,0*	181
Stald D	33417	0	2016,0	6192,0*	0	2016,0	6192,0*	144
Stald E	34084	0	2492,0	7654,0*	0	2492,0	7654,0*	178
Stald F	34085	0	518,0	1591,0*	0	518,0	1591,0*	37
Stald H	36711	0	882,0	2709,0*	0	882,0	2709,0*	63
Stald Q	34086	0	924,0	2838,0*	0	924,0	2838,0*	66
Sum			9366	28767*		9366	28767*	

*Lugten kommer fra flexgrupper, hvor den højeste lugt fra hver flexgruppe er valgt.

Nudrift:												
Staldafsnit												
Stald B	Produktionsld	Antal måneder	Lugt	Lugt	Effekt af teknologi	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal				
		udegående	[Le]	[OU]		[Le]	[OU]					
	34092	0	1339,4	5792,0	0	1339,4	5792,0	181				
Stald C	Produktionsld	Antal måneder	Lugt	Lugt	Effekt af teknologi	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal				
		udegående	[Le]	[OU]		[Le]	[OU]					
	34096	0	3500,0	10750,0	0	3500,0	10750,0	250				
Stald D	Produktionsld	Antal måneder	Lugt	Lugt	Effekt af teknologi	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal				
		udegående	[Le]	[OU]		[Le]	[OU]					
	34097	0	0,0	993,6	0	0,0	993,6	144				
Stald E	Produktionsld	Antal måneder	Lugt	Lugt	Effekt af teknologi	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal				
		udegående	[Le]	[OU]		[Le]	[OU]					
			36712	0		217,0	910,0		0	217,0	910,0	70
			36713	0		24,8	104,0		0	24,8	104,0	8
	36714	0	0,0	690,0	0	0,0	690,0	100				
Sum			5081,2	19239,6		5081,2	19239,6					

7. Naturområder

7.1 Samlet resultat af ammoniakberegninger

Samlet emission: 1858,5 (kg NH₃-N/år)

Meremission (8 års-drift) 514,4 (kg NH₃-N/år)

Meremission (nudrift) 514,4 (kg NH₃-N/år)

7.2 Overblik over naturpunkter

Naturpunkt: Sø N	
Kategori	Kategori 3
Oprettet	Ansøger
Ruhed	Vand
Beskrivelse	
Kumulation	Nul ejendomme (0)
Merdeposition (8 års-drift)	1,2
Merdeposition (nudrift)	1,2
Total deposition	3,8

Naturlinjer til punkt: Sø N			
Naturlinje fra	Ruhed opland	Merdeposition (kg NH ₃ -N/år)	Totaldeposition (kg NH ₃ -N/år)
G: GB1	Landbrug0		0,5
G: GB2	Landbrug0		1,2
G: Mødding	Landbrug0		0
S: Stald B	Landbrug0,1		0,3
S: Stald C	Landbrug-0,4		0
S: Stald D	Landbrug0,4		0,5
S: Stald E	Landbrug0,5		0,7
S: Stald F	Landbrug0,1		0,1
S: Stald H	Landbrug0,3		0,3
S: Stald Q	Landbrug0,2		0,2

Naturpunkt: Skov V	
Kategori	Kategori 3
Oprettet	Ansøger
Ruhed	Skov
Beskrivelse	
Kumulation	Nul ejendomme (0)
Merdeposition (8 års-drift)	0,1
Merdeposition (nudrift)	0,1
Total deposition	0,2

Naturlinjer til punkt: Skov V			
Naturlinje fra	Ruhed opland	Merdeposition (kg NH ₃ -N/år)	Totaldeposition (kg NH ₃ -N/år)
G: GB2	Landbrug0		0,0
G: Mødding	Landbrug0		0
G: GB1	Landbrug0		0,0
S: Stald B	Landbrug0,0		0,0
S: Stald C	Landbrug-0,1		0
S: Stald D	Landbrug0,0		0,0
S: Stald E	Landbrug0,0		0,0
S: Stald F	Landbrug0,0		0,0
S: Stald H	Landbrug0,0		0,0
S: Stald Q	Landbrug0,0		0,0

Naturpunkt: Mose Ø	
Kategori	Kategori 3
Oprettet	Ansøger
Ruhed	Blandet natur med middel bevoksning
Beskrivelse	
Kumulation	Nul ejendomme (0)
Merdeposition (8 års-drift)	0,0
Merdeposition (nudrift)	0,0
Total deposition	0,1

Naturlinjer til punkt: Mose Ø			
Naturlinje fra	Ruhed opland	Merdeposition (kg NH ₃ -N/år)	Totaldeposition (kg NH ₃ -N/år)
G: GB2	Landbrug0		0,0
G: Mødding	Landbrug0		0
G: GB1	Landbrug0		0,0
S: Stald B	Landbrug0,0		0,0
S: Stald C	Landbrug0,0		0
S: Stald D	Landbrug0,0		0,0
S: Stald E	Landbrug0,0		0,0
S: Stald F	Landbrug0,0		0,0
S: Stald H	Landbrug0,0		0,0
S: Stald Q	Landbrug0,0		0,0

Naturpunkt: §7	
Kategori	Kategori 2
Oprettet	Ansøger
Ruhed	Skov
Beskrivelse	
Kumulation	Nul ejendomme (0)
Merdeposition (8 års-drift)	0,0
Merdeposition (nudrift)	0,0
Total deposition	0,0

Naturlinjer til punkt: §7			
Naturlinje fra	Ruhed opland	Merdeposition (kg NH ₃ -N/år)	Totaldeposition (kg NH ₃ -N/år)
G: GB2	Landbrug0		0,0
G: Mødding	Landbrug0		0
G: GB1	Landbrug0		0,0
S: Stald B	Landbrug0,0		0,0
S: Stald C	Landbrug0,0		0
S: Stald D	Landbrug0,0		0,0
S: Stald E	Landbrug0,0		0,0
S: Stald F	Landbrug0,0		0,0
S: Stald H	Landbrug0,0		0,0
S: Stald Q	Landbrug0,0		0,0

Naturpunkt: Natura2000	
Kategori	Kategori 1
Oprettet	Ansøger
Ruhed	Skov
Beskrivelse	
Kumulation	Nul ejendomme (0)
Merdeposition (8 års-drift)	0
Merdeposition (nudrift)	0
Total deposition	0

Naturlinjer til punkt: Natura2000			
Naturlinje fra	Ruhed opland	Merdeposition (kg NH ₃ -N/år)	Totaldeposition (kg NH ₃ -N/år)
G: GB1	Landbrug0		0
G: GB2	Landbrug0		0
G: Mødding	Landbrug0		0
S: Stald B	Landbrug0		0
S: Stald C	Landbrug0		0
S: Stald D	Landbrug0		0
S: Stald E	Landbrug0		0
S: Stald F	Landbrug0		0
S: Stald H	Landbrug0		0
S: Stald Q	Landbrug0		0

8. Afstande

8.1 Afstande angivet

Der er ikke angivet nogen afstande.

8.1.1 Yderligere informationer og specielle forhold

Kommentar til afstandsangivelser

Ingen kommentar

8.2 Afstande til naturområder og nabobebyggelser

Sø N - Naturområde (kategori 3)

Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Stald H	56
Gødningslager	GB2	28

Skov V - Naturområde (kategori 3)

Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Stald Q	564
Gødningslager	GB1	624

Mose Ø - Naturområde (kategori 3)

Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Stald B	953
Gødningslager	Mødding	995

§7 - Naturområde (kategori 2)

Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Stald B	2676
Gødningslager	Mødding	2720

Natura2000 - Naturområde (kategori 1)

Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Stald H	6579
Gødningslager	GB2	6582

Thorsbjergvej 5 - Nabo (Enkelt bolig)

Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Stald Q	86
Gødningslager	Mødding	136

Over Jerstal - Nabo (Byzone)

Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Stald H	1072
Gødningslager	GB2	1088

Type	Navn	Afstand [m]
------	------	-------------

Neder Jerstal - Nabo (Samlet bebyggelse)

Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Stald Q	1526
Gødningslager	GB1	1558

Thorsbjergvej 3 (landbrug) - Nabo (Enkelt bolig)

Type	Navn	Afstand [m]
Staldbygning	Stald B	266
Gødningslager	Mødding	309

9. Supplerende oplysninger

Typen af IE-brug:

Ikke IE-brug

Oplysninger om IE-bruget:

ikke angivet

Generelle oplysningskrav:

Se bilag

Oplysninger om ventilationsforhold:

ikke angivet

Samlet opbevaringskapacitet:

0,00

9.2 Bilag

Bilag		
Filnavn	Fil størrelse (KB)	Beskrivelse
20180116 bm Fordeling af dyr og arealer.doc	57,856	Fordeling af produktionsarealer
Bygningsrids Topdanmark.pdf	41,132	Navne på bygninger
20180115 bm Arealer.xlsx	11,53	Størrelse på produktionsarealer
20180112 Placering af bokse.pdf	76,791	Placering af bokse
20180115 Prosa.docx	848,512	Prosatekst

10. Kortuddrag

Staldafsnit og opbevaringslagre (automatisk)

